

Результати соціологічного дослідження щодо посилення ефективності діяльності органів самоорганізації населення міста Києва, проведеного комунальним некомерційним підприємством виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) «Центр комунікації»

Implemented by:
giz Громадська організація
«Інформаційно-аналітичний центр
«Громадський діалог»

 простір корисної дії

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
ДОСЛІДЖЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ОСН
МІСТА КИЄВА

Наталія Петрова – автор
Валентин Булах – автор
Ірина Колечкіна – автор, редактор
Юлана Рак – автор, упорядник
Яна Чупіс – дизайнер

Київ, 2024

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
ДОСЛІДЖЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ОСН
МІСТА КИЄВА

УДК 352.075.1(477.411)(047.3.034.2)

A64 Аналітичний звіт за результатами дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва. Ав. Н. Петрова; ав. В. Булах; ав., ред. І. Колечкіна; ав., уп. Ю. Рак; диз. Я. Чупіс.
КНП «Центр комунікації», 2024. 50 с.

«Дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва» було ініційовано та проведено колективом комунального некомерційного підприємства виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) «Центр комунікації» у співпраці з громадською організацією «Простір корисної дії» завдяки підтримці наданій **Німецьким Товариством міжнародного співробітництва (GIZ)..**

- автор, Наталія Петрова, 2024
- автор, Валентин Булах, 2024
- автор, редактор, Ірина Колечкіна, 2024
- автор, упорядник Юлана Рак, 2024
- дизайнер, Яна Чупіс, 2024

ISBN 978-617-8422-25-7

ЗМІСТ

ВСТУП

МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

- 1.1. Основні етапи дослідження
- 1.2. Метод дослідження
 - 1.2.1. Методологія якісного дослідження
 - 1.2.2. Методологія кількісного опитування

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ – ОЦІНКА РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСН МІСТА КИЄВА

- 2.1. За результатами проведення інтерв'ю та фокус-групового дослідження
- 2.2. За результатами кількісного дослідження: опитування жителів та представників ОСН

ВИСНОВКИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДОДАТОК 1. ІНТЕРВ'Ю З КЕРІВНИКАМИ ОСН МІСТА КИЄВА

ДОДАТОК 2. ГАЙД ДЛЯ УЧАСНИКІВ ФОКУС-ГРУП

(«Дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва»)

ДОДАТОК 3. АНКЕТА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОТОЧНОГО РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСН МІСТА КИЄВА (ОПИТУВАННЯ КИЯН ТА ГОСТЕЙ МІСТА)

ДОДАТОК 4. АНКЕТА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОТОЧНОГО РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСН МІСТА КИЄВА (ДЛЯ ОНЛАЙН ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ОСН)

Звіт представляє результати дослідження з визначення передумов щодо посилення ефективності ОСН міста Києва до здійснення діяльності та представлення інтересів мешканців, підсилення демократії на місцевому рівні, участі ОСН в процесі прийняття управлінських рішень та формування місцевих політик.

У звіті представлена повна інформація про результати дослідження, розміщена у вступі, двох розділах, висновках, рекомендаціях та додатках.

Отримані результати є підґрунтям для подальшої ефективної роботи над розвитком спроможності органів самоорганізації населення до здійснення своєї діяльності. Результати дослідження можуть бути корисними для представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування та безпосередньо для представників органів самоорганізації населення, інститутів громадянського суспільства, науковців та можуть бути використані для удосконалення діяльності та реформування інституту органів самоорганізації населення. В межах цього дослідження поняття «орган самоорганізації населення» використано у такому значенні – представницькі органи, що створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, для вирішення завдань, передбачених цим Законом

СПИСОК АБРЕВІАТУР

□ *Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 № 2625-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>.*

ОСН – ОРГАН САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

ЗУ – ЗАКОН УКРАЇНИ

ОМС – ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ВПО – ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

ВСТУП

Органи самоорганізації населення (**далі – ОСН**) у місті Києві, такі як комітети мешканців кварталів, мікрорайонів, вулиць і будинків, являють собою важливий елемент системи місцевого самоврядування та є засобом організації громадян для участі у розв'язанні питань, що стосуються їхнього місця проживання.

В Україні ОСН в систему місцевого самоврядування було включено у 1990 р., проте лише у 2001 р. прийнято основний нормативно-правовий акт, на підставі якого відбувається створення, легалізація і функціонування ОСН – **Закон України «Про органи самоорганізації населення»** .

Згідно з чинним законодавством, ОСН мають конкретні повноваження, серед яких варто виділити: прийняття рішень з питань розвитку території, участь у розробці та реалізації місцевих програм і проєктів, а також контроль за їх виконанням у разі передання їм цих повноважень.

Ці органи є важливим каналом зв'язку між мешканцями та місцевою владою, що сприяють активізації громадської участі в управлінні справами громади. Вони відіграють значну роль у залученні громадян до розробки та реалізації проєктів, спрямованих на розвиток територій.

Проте потенціал ОСН досі не розкритий повністю, саме це є передумовою до проведення «Дослідження ефективності діяльності органів самоорганізації населення міста Києва».

□ *Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 № 2625-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>.*

МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є визначення передумов та розробка рекомендацій щодо посилення ефективності діяльності ОСН міста Києва щодо представлення інтересів мешканців, підсилення демократії на місцевому рівні, участі ОСН в процесі прийняття управлінських рішень та формування місцевих політик.

Для досягнення мети дослідження були поставлені наступні завдання:

1. розробити інструментарій для проведення дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва;
2. дослідити рівень розвитку ОСН міста Києва;
3. виявити та систематизувати чинні проблеми ОСН міста Києва;
4. розробити рекомендації щодо посилення ефективності діяльності ОСН міста Києва.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – ДІЯЛЬНІСТЬ ОСН МІСТА КИЄВА.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ – ОСН МІСТА КИЄВА.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Основні етапи дослідження

- робота з фокус-групами;
- проведення експертних інтерв'ю з керівниками чинних ОСН міста Києва;
- онлайн-опитування представників ОСН міста Києва;
- опитування серед населення та гостей міста шляхом польового дослідження у формі інтерв'ю (усного опитування);
- аналіз відповідей (результатів інтерв'ю, фокус-груп, опитування) підготовка звіту.

1.2. Метод дослідження

«Дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва» було проведене за допомогою методів якісного (експертні інтерв'ю, робота з фокус-групами) та кількісного аналізу (усного та онлайн-опитування).

1.2.1. Методологія якісного дослідження

Якісний компонент «Дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва» передбачав проведення 10 експертних інтерв'ю (див. Додаток 1) з керівниками комітетів ОСН та 10 фокус-групових зустрічей з членами будинкових комітетів, представниками комітетів мікрорайонів (керівниками комітетів ОСН і секретарями) та жителями територій діяльності ОСН.

ІНТЕРВ'Ю

Метою дослідження: експертні інтерв'ю в офлайн форматі були проведені з кожним респондентом особисто. Під час інтерв'ю експерти мали можливість детально описати свою діяльність, поділитися успішними практиками, а також вказати на основні проблеми та виклики, з якими вони стикаються.

Обсяг вибірки: 11 респондентів (10 керівників комітетів ОСН міста Києва та 1 секретар).

Характеристика респондентів: Для участі у дослідженні було запрошено 11 представників ОСН міста Києва. З цих респондентів 10 осіб є керівниками комітетів ОСН, що свідчить про їхній досвід у процесі управління та прийняття рішень у своїх громадах. Один респондент є секретарем комітету ОСН, що забезпечує адміністративну підтримку та організацію документообігу, а також взаємодію між членами комітету та іншими зацікавленими сторонами. Експертні інтерв'ю дозволили отримати різносторонній погляд на питання, які досліджуються, а також врахувати різні аспекти та досвід діяльності ОСН.

Тривалість інтерв'ю: до 1 години 30 хвилин.

Інструментарій: для проведення інтерв'ю було розроблено детальний перелік питань, спрямований на збір інформації про реальний стан справ у ОСН, їх потреби та можливості для розвитку. Цей перелік був створений з урахуванням визначених цілей та поставлених завдань дослідження, щоб забезпечити всебічне розуміння ситуації безпосередньо від експертів, які здійснюють керівництво ОСН міста Києва.

Часові рамки проведення інтерв'ю: березень 2024 р.

ФОКУС-ГРУПИ

Мета фокус-групового дослідження полягала в:

- отриманні експертної думки від фахівців (керівників та представників ОСН) щодо актуального стану розвитку та діяльності ОСН у місті Києві,
- ідентифікації експертами основних проблем та можливих способів їх уникнення та вирішення;
- пошуку перспектив подальшого розвитку ОСН.

Метод дослідження: фокус-групове обговорення з експертами та практиками ОСН відбувалось методом спільного обговорення та генерування ідей. Такий формат був зумовлений потребою в ґрунтовному висвітленні сучасного стану ОСН та врахування всіх думок експертів з одного боку, а також напрацювання рекомендацій для подальшого розвитку, з іншого боку. Всього було проведено 10 фокус-групових зустрічей.

Завдяки учасникам фокус-груп вдалося створити експертне середовище, яке має відповідні компетенції, практичний досвід та безпосередньо наразі займається розвитком та діяльністю ОСН у місті Києві.

Обсяг вибірки: у фокус-групах в рамках дослідження взяли участь представники будинкових комітетів (8 осіб, з них 7 керівників та 1 заступник), представники комітетів мікрорайонів (8 осіб, з них 5 керівників та 3 секретарі) та жителі територій діяльності ОСН (18 осіб).

Характеристика респондентів: для участі у дослідженні до фокус-груп було запрошено представників, які є залученими до діяльності ОСН міста Києва, що дозволило забезпечити широкий спектр поглядів та досвіду щодо функціонування ОСН на різних рівнях, від будинкових комітетів до комітетів мікрорайонів, а також включає думки безпосередніх мешканців, які залучені до діяльності ОСН. Це дозволило отримати комплексне розуміння проблем та переваг роботи ОСН, а також виявити можливості для покращення їх діяльності.

Представники будинкових комітетів:

Кількість: 8 осіб, з яких 7 керівників та 1 заступник.

Роль: представники будинкових комітетів відповідальні за управління та координацію роботи в межах окремих будинків або житлових комплексів.

Представники комітетів мікрорайонів:

Кількість: 8 осіб, з яких 5 керівників та 3 секретарі.

Керівники: 5 осіб

Роль: відповідальні за стратегічне планування та реалізацію проєктів на рівні мікрорайону.

Секретарі: 3 особи.

Роль: забезпечують адміністративну підтримку комітетів.

Жителі територій діяльності ОСН:

Кількість: 18 осіб.

Роль: жителі територій діяльності ОСН є кінцевими бенефіціарами роботи комітетів.

Тривалість роботи з фокус-групами: до 2-х годин.

Інструментарій: попередньо розроблений гайд з урахуванням специфіки дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва, що включав три блоки запитань (див. Додаток 2), кожен з яких дозволяв детально розкрити їх:

I блок: загальні питання – які в цілому стосувались оцінки діяльності мережі ОСН міста Києва.

II блок: питання щодо організації діяльності та стану виконання повноважень.

III блок: перспективні питання розвитку інституційної спроможності самоорганізації населення.

Часові рамки роботи з фокус-групами: березень 2024 р.

1.2.2. МЕТОДОЛОГІЯ КІЛЬКІСНОГО ОПИТУВАННЯ

Метод дослідження: кількісне польове опитування у формі інтерв'ю (усного опитування) та онлайн-опитування з використанням стандартизованої форми опитувальника за допомогою ресурсу Google Forms, що забезпечило узгодженість отриманої інформації. Дані опитування аналізувались за допомогою статистичного програмного забезпечення SPSS, Microsoft Excel.

Обсяг вибірки – для проведення кількісного опитування було залучено дві групи учасників:

ПРЕДСТАВНИКИ ОСН МІСТА КИЄВА.

Опис групи: люди, які беруть активну участь у житті своїх районів через ОСН. Вони добре обізнані з проблемами місцевого самоврядування та мають значний досвід у розв'язанні місцевих питань.

Ціль участі: виявити думки та пропозиції тих, хто безпосередньо займається розвитком місцевої громади, та зрозуміти їхні потреби та бачення щодо подальшого розвитку ОСН.

Обсяг вибірки: в опитуванні взяли участь представники ОСН – 240 респондентів (керівники та заступники комітетів, представники комітетів мікрорайонів та жителі територій діяльності ОСН). Під час опитування цієї групи учасників не було передбачено розподіл за критеріями віку та статі.

ЖИТЕЛІ МІСТА.

Опис групи: до цієї групи належать кияни. Ця група є більш різноманітною за віком, професією та соціальним статусом.

Ціль участі: отримати широкий спектр думок щодо обізнаності розуміння та значення ОСН у розвитку районів міста Києва.

Обсяг вибірка: в опитуванні взяли участь кияни віком від 15 до 83 років.

Всього в опитуванні взяло участь 1018 осіб.

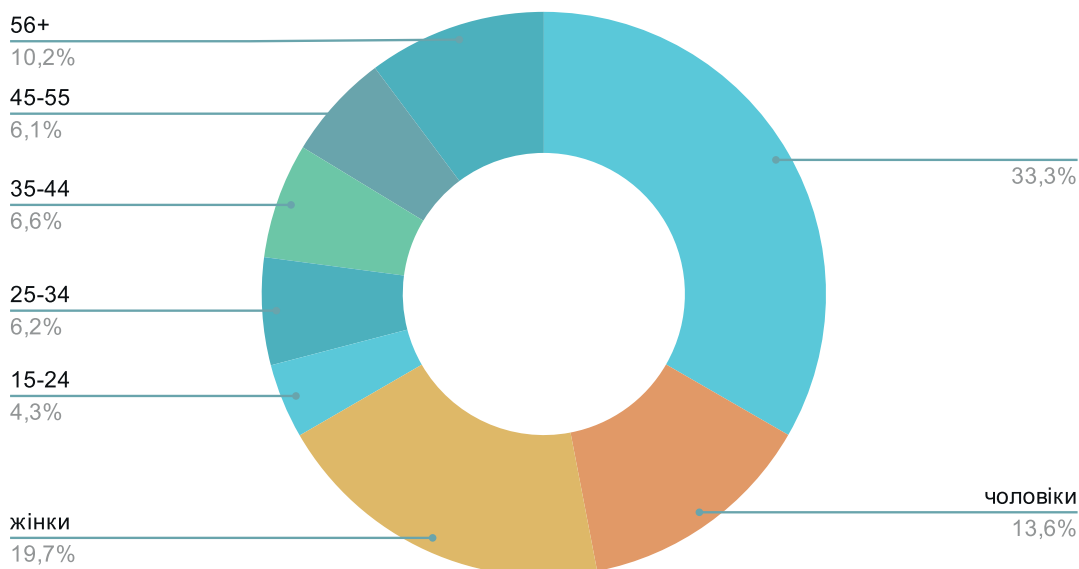
Серед них:

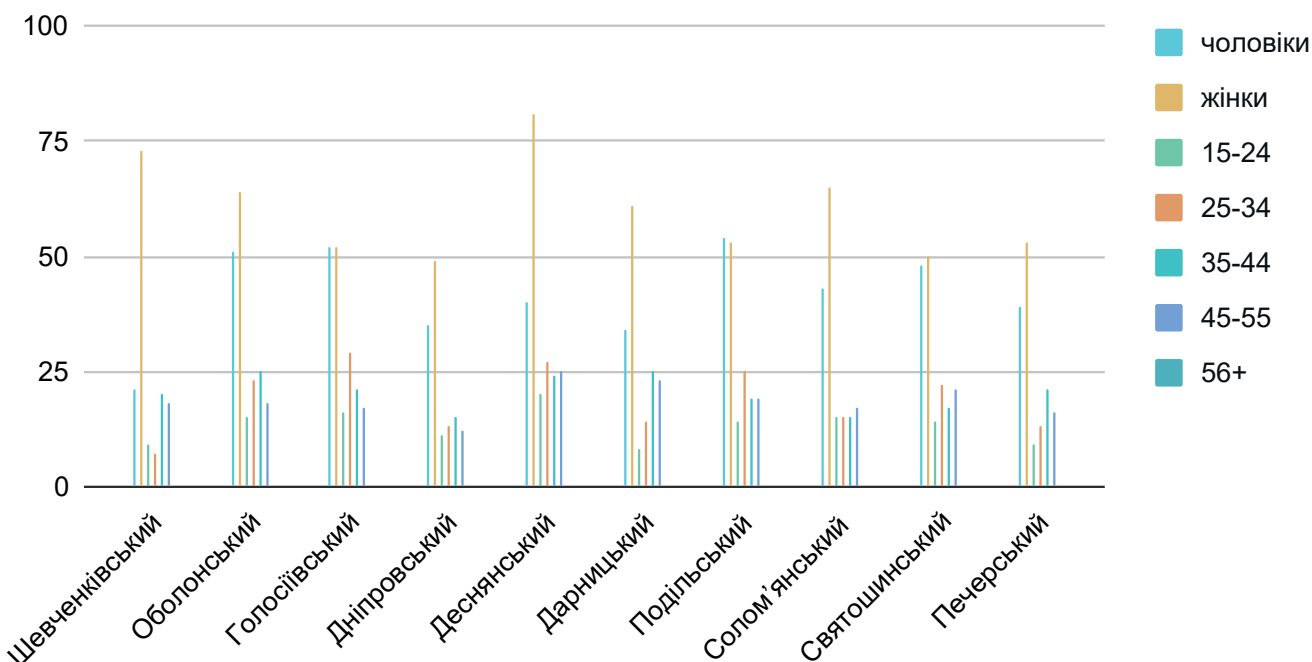
- Опитані в Шевченківському районі – 94 особи
- Опитані в Оболонському районі – 115 осіб
- Опитані в Голосіївському районі – 104 особи
- Опитані в Дніпровському районі – 84 особи
- Опитані в Деснянському районі – 121 особа
- Опитані в Дарницькому районі – 95 осіб
- Опитані в Подільському районі – 107 осіб
- Опитані в Солом'янському районі – 108 осіб
- Опитані в Святошинському районі – 98 осіб
- Опитані в Печерському районі – 92 особи

ТАБЛИЦЯ 1.2.1.

РОЗПОДІЛ УЧАСНИКІВ ЗА ГЕОГРАФІЄЮ ДОСЛІДЖЕННЯ, ВІКОМ ТА СТАТТЮ

м. Київ

Характеристика респондентів: під час дослідження було проведено розподіл респондентів за критеріями віку, статі та місця проживання з метою забезпечення більш деталізованого аналізу даних. Це дозволило здійснити порівняння між різними групами міського населення та створити репрезентативну вибірку, щоб отримати глибше розуміння контексту, що сприяло уточненню результатів дослідження та зробило їх більш інформативними.

Аналізуючи респондентів за віком, можна зазначити що найбільш залученими в опитуванні виступила група осіб у віці **35-44 років 19,84%** від загальної кількості респондентів, наступними групами за рівнем залученості виділяються респонденти у віці **25-34 років – 18,46%, та 45-55 років – 18,27%**. Узагальнюючи аналіз респондентів за віком, можна зазначити рівномірний розподіл учасників опитування, що підтверджує широку залученість всіх вікових категорій.

Гендерний аналіз респондентів у відсотковому значенні вказує на більшу залученість жінок до опитування, ніж чоловіків. Відповідно опитування пройшло **59,03% жінок та 40,96% чоловіків**. Беручи до уваги повномасштабну війну в Україні та сталу тенденцію нерівномірного гендерного поділу населення України зі стійким переважанням жіночого населення дане відхилення є об'єктивним та очікуваним.

Аналізуючи респондентів за офіційним місцем проживання, можна зазначити, що переважна більшість опитаних офіційно зареєстровані у м. Києві, а саме **76,91%** респондентів, **18%** не є офіційно зареєстрованими, **5,9%** є ВПО. Враховуючи специфіку опитування, а саме збір думки респондентів стосовно рівня розвитку ОСН у Києві, дуже важливо оцінювати відповіді саме групи осіб, що офіційно зареєстровані у Києві.

Обидві групи були залучені для того, щоб забезпечити комплексний підхід до дослідження, який враховує як специфічний погляд активних учасників ОСН та місцевого самоврядування, так і загальну громадську думку.

Інструментарій: розробка анкет для проведення опитування щодо посилення спроможності ОСН міста Києва, які вміщують в себе інформацію про дослідження та які були інтегровані під усний та онлайн формати анкетування для двох груп **респондентів:** представників ОСН міста Києва, жителів міста.

До анкети для усного опитування серед жителів міста увійшло 12 основних питань (10 питань з однозначною відповіддю та 2 питання, які стосувались наявних проблем, що передбачали можливість надати власну відповідь).

До анкети для представників ОСН міста Києва, яка була розроблена у форматі онлайн-опитування у Google Forms увійшли 30 питань, які передбачали обрання однієї із запропонованих відповідей.

Анкети охоплювали різні аспекти питань, за допомогою яких була повною мірою досягнута мета та завдання дослідження, зокрема: стандартні для розподілу респондентів за віком та статтю; питання на загальне розуміння основ ОСН; входження, діяльності та залучення самих мешканців будинків, ВПО та волонтерів до ОСН та питання, які пов'язані саме з механізмами залучення населення в тому числі молоді до діяльності ОСН та звітності ОСН перед громадськістю; визначення рівня участі громади в діяльності ОСН; виявлення проблем, з якими стикаються мешканці міста тощо.

ЧАСОВІ РАМКИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ: БЕРЕЗЕНЬ – ТРАВЕНЬ 2024 РОКУ.
ГЕОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ: МІСТО КИЇВ У РОЗРІЗІ ВСІХ 10 РАЙОНІВ.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ – ОЦІНКА РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСН МІСТА КИЄВА

2.1. ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ІНТЕРВ'Ю ТА ФОКУС-ГРУПОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

В рамках «**Дослідження ефективності діяльності ОСН міста Києва**» за результатами обговорення фокус-груп виявлено та сформовано перелік проблемних питань в діяльності ОСН, які підтверджені результатами інтерв'ю з керівниками ОСН міста Києва.

Перш за все учасники обговорення були одноставними щодо того, що присутня недостатня поінформованість жителів міста про ОСН.

Підтвердженням даної тези також є відповідь в інтерв'ю очільниці будинкового комітету «Авангард» **Лариси Мироненко**: *«Насамперед немає належної поінформованості про ОСН в суспільстві. І навіть серед суб'єктів, які приймають якісь рішення і щось повинні робити. Тобто немає належної інституалізації органів самоорганізації населення. Можливо, це потрібно робити на рівні Мін'юсту. Наприклад, я прийшла в банк з метою відкрити офіційний рахунок нашого ОСН. Працівник банку не розумів, про який тип організації йшлося, і в банківській анкеті написав "державний орган влади України"».*

Учасники фокус-групового обговорення зазначили, що проблемою також є відсутність сталої комунікації органів самоорганізації населення з органами місцевої влади та районними державними адміністраціями і їх структурними підрозділами.

Що підтверджує керівник комітету «Видубичі» **Владислав Іванушкін**: *«На жаль, з початком повномасштабного вторгнення комунікація РДА з ОСН знизилась...».* Також учасники обговорення окреслили цілу низку чинників, які заважають ефективній реалізації ОСН та здійсненню власних повноважень, **серед яких**:

□ відсутність фінансової підтримки з міського бюджету саме на виконання власних повноважень, а не на оплату заробітної плати працівникам та комунальних послуг.

Це підтверджує у своєму інтерв'ю керівник мікрорайону «Селище Водогін, хутори Микільський та Редьки» **Василь Вікторів**: *«... нам потрібні кошти на матеріальну допомогу тим, хто цього потребує, на проведення толок та заходів патріотичного та культурно-просвітницького виховання, спортивних заходів та інше».*

□ низький рівень заробітної плати як мотиватора до активних дій, несправедливість щодо надання фінансової підтримки з місцевого бюджету через відсутність критеріїв оцінки діяльності та, відповідно, надання фінансової підтримки незалежно від рівня організації діяльності, досягнень і прагнення до успіху комітетами.

Дану тезу теж своєму інтерв'ю зазначає **Василь Вікторів** керівник мікрорайону «Селище Водогін, хутори Микільський та Редьки»: *«Основним чинником, який стоїть на заваді успішної роботи ОСНів — це відсутність бюджету. Є лише дві мінімальні зарплати — керівника та секретаря, а також фінансується утримання офісу та закупівля канцтоварів».*

Наталія Ніколаєнко, очільниця комітету мікрорайону «Лісовий - 4», зазначає: *«Я б сказала, що нам треба не так більше повноважень, як хоча б мінімальне фінансування нашої роботи. Так у нас діє мистецька студія, професійні художники займаються із дітьми, навчають малювати. Але ми не можемо офіційно влаштувати їх до нас на роботу, навіть на мінімальну ставку, бо у нас немає коштів на це.»*

□ відсутність облаштованих оргтехнікою приміщень для виконання власних повноважень ОСН (переважно проблема будинкових та вуличних комітетів). Означена проблема за результатами обговорення фокус-групи підтверджується словами **Лариси Мироненко** керівниці будинкового комітету «Авангард»: *«Наші збори та засідання ми завжди проводили в приміщенні Печерської районної адміністрації, що поруч з будинком. Нам дозволяли, адже адміністрація має сприяти ОСН. Але з початком повномасштабного втручання не маємо змоги проводити збори в будівлі РДА, яка охороняється. І тепер у нас немає приміщення, що ускладнює роботу. Влітку ще можна збиратися на вулиці, в альтанці, а в холодну пору року цей варіант неприйнятний».*

Керівниця комітету мікрорайону «Куренівка», **Олександра Ісаєва-Гуляйко**, зазначає, що: *«...до того ж у нас немає свого приміщення, це створює незручності під час прийому, коли приходить багато людей. Ми займаємо куток у районній бібліотеці, а там не можна навіть голосно говорити».*

Більшість учасників даного етапу дослідження наголошували на відсутності практики делегування Київською міською радою додаткових повноважень ОСН, що значно обмежує їх можливості у місцевому самоврядуванні. Не напрацьовано навіть переліку можливих делегованих повноважень КМР для ОСН. Конкретні пропозиції щодо змісту та механізмів делегованих повноважень ОСН, напрацьовані у 2019 році представниками комітетів з приватною індивідуальною забудовою території до сьогодні не розглянуті навіть профільною постійною комісією.

Олександра Ісаєва-Гуляйко, керівниця комітету мікрорайону «Куренівка» зазначає, що: *«Хотілося б, щоб нам законодавчо розширили повноваження. Зокрема багато людей скаржаться на те, що з ЦНАПу їх відправили в ЖЕК за довідками, ЖЕК відправив до ОСН. А ми не маємо потрібних повноважень їх видавати. Починаються скандали, претензії один до одного. Тому нам важливо мати більше деяких законно встановлених компетенцій: працювали б і допомагали владі».*

Також експертами було зазначено, що більшість ОСН потребують опанування знаннями та навичками використання в роботі внутрішнього потенціалу мікрогромади, обміну досвідом в цьому напрямку. Комітети не використовують в діяльності можливості інструментів соціальної кооперації.

Сергій Родіонов, керівник будинкового комітету, що у Шевченківському районі зазначає, що: *«Відсутність обміну досвідом з керівниками інших ОСН. Відсутність бажання інших керівників ОСН створити для початку хоча б форум і навчитись спілкуватись складнішими інструментами, ніж смартфон».*

Частина учасників обговорення зазначили, що пріоритетними з 14 власних повноважень, визначених **Законом України «Про органи самоорганізації населення»**, представники ОСН вбачають сприяння розвитку території, контроль за якістю послуг у сфері ЖКГ, допомога малозабезпеченим та захисникам України. Особливо болісним є питання технічного стану укриттів.

Про це ж зазначає у своєму інтерв'ю **Олександра Ісаєва-Гуляйко** керівниця комітету мікрорайону «Куренівка»: *«До ОСН найчастіше мешканці звертаються саме з питань благоустрою території. Через війну додалася проблема облаштування укриттів. Ми протягом літа оглянули всі, які на нашій території. Дивилися, чи вони в належному стані. Якщо чесно сказати, то годину там ще можна пересидіти. А так хотілося хоча б косметичного ремонту! На вулиці Сирецькій, 36 єдине нормальне бомбосховище».*

Експерти зауважили, що у жителів міста Києва найбільші потреби: безпека життя, рівень комфорту проживання у будинках (питання зношених мереж), благоустрою прибудинкових територій (засміченість) і явно високий рівень корупції, особливо при ремонті та будівництві.

Як зазначає керівник комітету «Видубичі» **Владислав Іванушкін**: *«Представників ОСН необхідно включати у роботу органів контролю. Вони повинні мати право перевіряти якість виконаних робіт, асфальтування тощо. Всі ми знаємо, які гроші виділяються, скажімо, на ремонти доріг, тротуарів, які через один-два роки знову потребують лагодження».*

Експерти також підкреслили, що потребує спрощення процедура обрання/переобрання персонального складу комітету та, відповідно, організації та проведення зборів (конференції) жителів за місцем проживання. Чинний Порядок організації та проведення зборів (конференції) щодо ініціювання створення та діяльності органів самоорганізації населення у місті Києві, затверджений рішенням Київської міської ради від **23.03.2023 року № 6261/6302** створює штучні бюрократичні перешкоди в самоорганізації населення, в деяких нормах суперечить Закону України «Про органи самоорганізації населення» та є **нереалістичним для виконання і створює передумови для зловживання владою і корупції з боку органу контролю.»**

Це підтверджує в своєму інтерв'ю керівник мікрорайону «Селище Водогін, хутори Микільський та Редьки» **Василь Вікторів**: *«Зазвичай, керівника і секретаря ОСН обирають не за фаховими якостями, а за симпатіями. І вони часто не мають ні професійних знань, ні досвіду роботи на керівних посадах. ... Практика показує, що в Закон України «Про органи самоорганізації населення» в пункт про вибори керівних органів потрібно внести зміну стосовно обрання секретаря ОСНУ — його потрібно не обирати, а призначати наказом керівника ОСНУ.*

Секретар — це відповідальна технічна посада, яку повинна обіймати людина зі знанням законодавчих актів, навичками роботи з документами та ведення діловодства».

Одноголосно під час обговорення представники ОСН зазначили, що у порушення принципу публічності, відкритості та прозорості організації діяльності, визначеною статтею 5 Закону України «Про органи самоорганізації населення» частина комітетів не інформують жителів через соціальні мережі або в інший спосіб про свою діяльність, обмежуючись звітуванням перед уповноваженими представниками жителів один раз на рік.

Більшість учасників обговорення – представників ОСН схвально ставляться до ідеї Менеджменту житлових районів, підтримують ідею реформування моделі організації самоорганізації населення, яка діє в столиці, оскільки комітети з населеннями понад 3-5 тис. є менш активними.

Проведення експертного обговорення з фокус-групами дозволило на високому рівні оцінити ступінь сучасного стану ОСН міста Києва. Висвітлити низку проблем, через які ОСН не можуть повноцінно здійснювати свою діяльність та окреслити коло нагальних потреб, передусім у проведенні інформаційних кампаній щодо проінформованості жителів міста про ОСН як інструмент (можливості) розв'язання питань місцевого значення та результати їх діяльності.

Експертним колом також було окресленими такі виклики, які стоять перед ОСН: недостатнє фінансування; пасивність мешканців; бюрократичні перешкоди тощо.

ОСН відіграють ключову роль у розвитку місцевих громад, забезпечуючи активну участь мешканців у розв'язанні питань, що безпосередньо впливають на їхнє життя. Завдяки спільним зусиллям ОСН можуть значно покращити якість життя у своїх громадах на що наголошують експерти з фокус-групи.

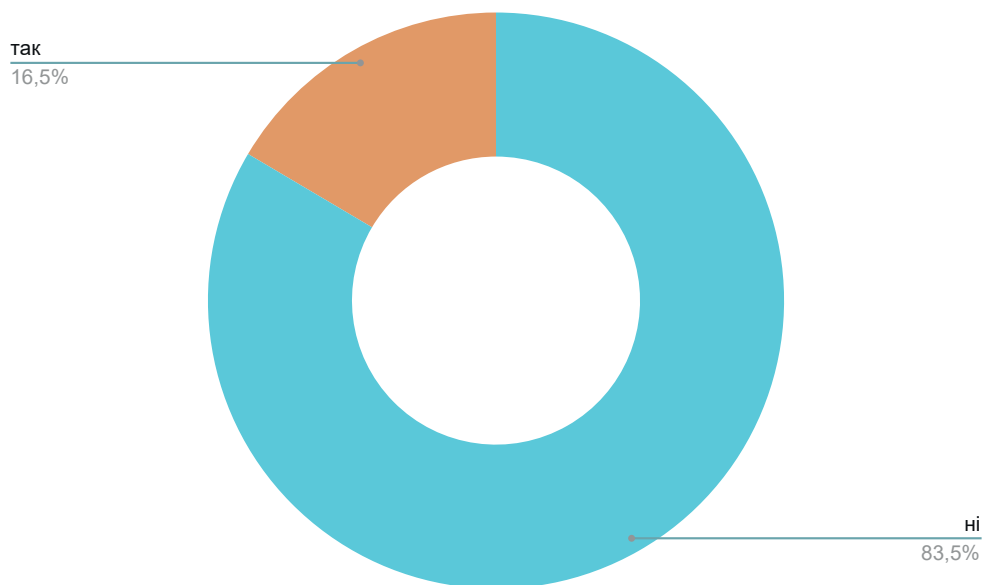
2.2. ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КІЛЬКІСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: ОПИТУВАННЯ ЖИТЕЛІВ МІСТА ТА ПРЕДСТАВНИКІВ ОСН

Опитування жителів міста

Мета опитування полягала в зборі даних щодо рівня обізнаності, думок киян та гостей міста щодо ОСН та сприйняття їх як інструменту впливу на розвиток району чи місцевості. Ми також прагнули визначити рівень участі громади в діяльності ОСН та виявити проблеми, з якими зіштовхуються мешканці міста.

Аналізуючи відповіді всіх респондентів на перше питання «**Чи знаєте Ви, що таке ОСН?**», переважна більшість обрала варіант «**Ні**», а саме **83,49%**. Це свідчить про критично низький рівень обізнаності місцевого населення про ОСН, які створюються для розв'язання окремих питань місцевого значення, такі як будинкові, вуличні, квартальні комітети, комітети мікрорайонів, районів у містах – тощо. Лише **16,51%** мають хоч якісь базові знання стосовно ОСН і розуміють що являють собою дані представницькі органи.

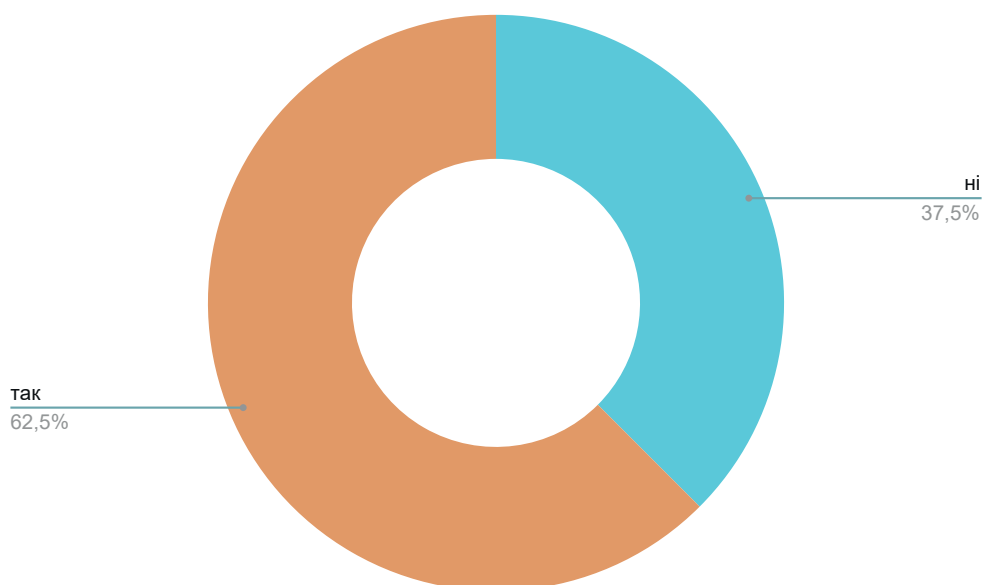
ДІАГРАМА 2.1. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО ТАКЕ ОСН?»

В опитуванні продовжили брати участь лише респонденти, які мають необхідне розуміння предмета дослідження, а саме **168 осіб**, які підтвердили розуміння що таке ОСН у попередньому питанні.

Близько двох третин опитаних (**62,5%**) відповідаючи на друге питання – «**Чи сприймаєте Ви ОСН як інструмент впливу на розвиток вашого району?**», вважають ОСН дієвими інструментами громадської участі, які впливають на формування політики розвитку місцевості.

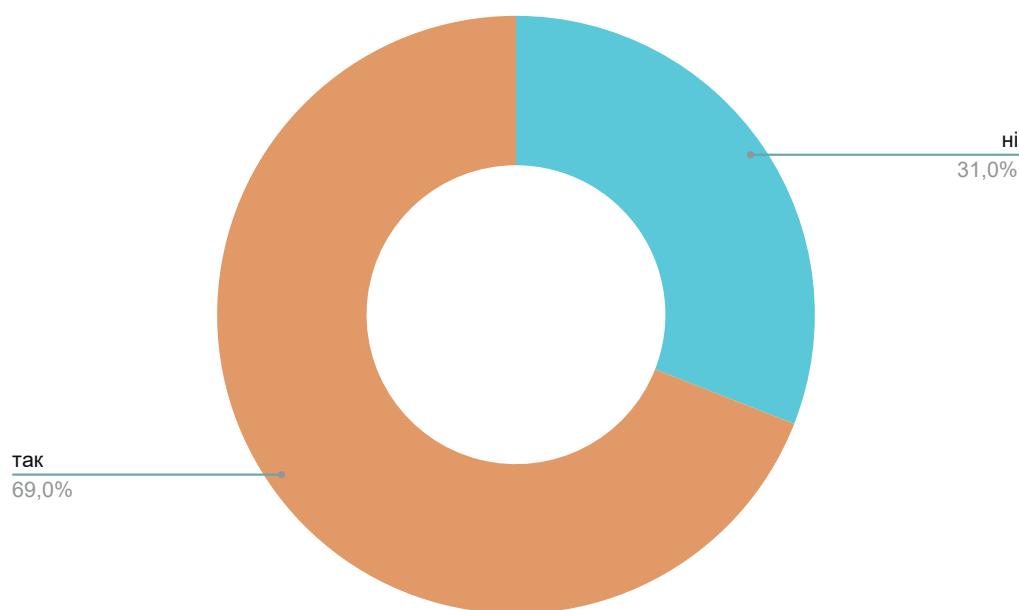
ДІАГРАМА 2.2. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЧИ СПРИЙМАЄТЕ ВИ ОСН ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ВАШОГО РАЙОНУ?»

Це свідчить про високий рівень довіри до цього механізму і підтверджує його значущість в контексті розвитку території. Дуже важливо, що лише респонденти з необхідним розумінням об'єкта дослідження брали участь у цьому блоці опитування. Це дозволяє забезпечити більш об'єктивні результати і уникнути спотворення даних через нерозуміння теми респондентами.

Щодо третього питання, то переважна більшість опитаних (**69,04 %**) виявили свою обізнаність щодо конкретних проектів або ініціатив, що були реалізовані за участю ОСН у їхньому районі. Це свідчить про високий рівень інтересу та участі громади у таких ініціативах, а також безпосередню залученість до діяльності таких органів.

**ДІАГРАМА 2.3. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЧИ ВІДОМО ВАМ, ЯКІ КОНКРЕТНІ ПРОЄКТИ АБО ІНІЦІАТИВИ БУЛИ РЕАЛІЗОВАНІ
ЗА УЧАСТЮ ОСН У ВАШОМУ РАЙОНІ?»**

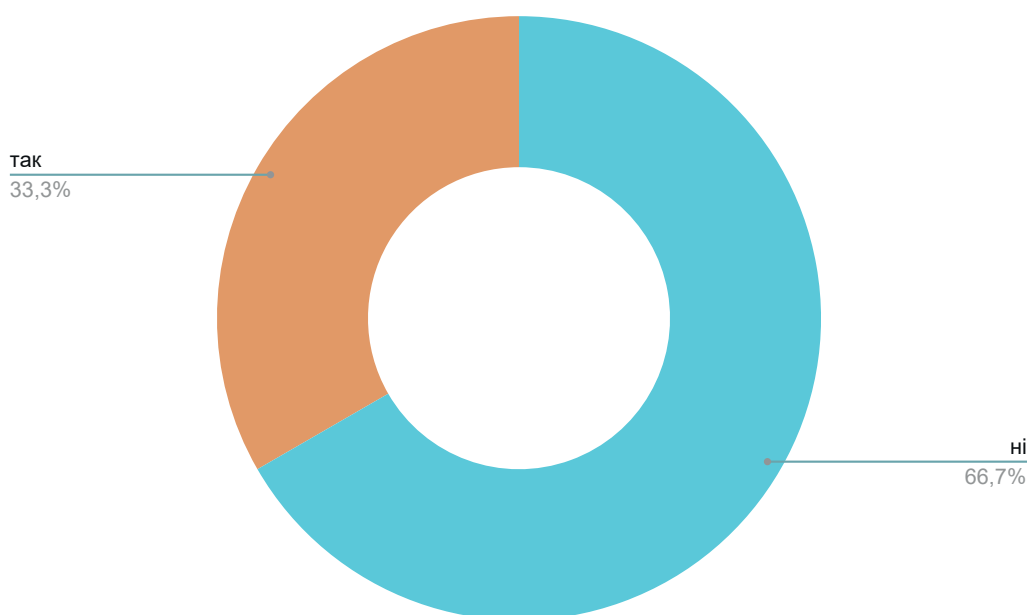

Наступне питання анкети звучало таким чином – **«Чи вважаєте Ви, що ОСН має достатньо повноважень для розв'язання питань, що стосуються вашої місцевості?»** із запропонованими варіантами відповіді «Так» чи «Ні».

66,67 % респондентів зазначають що наявних повноважень, якими наділені органи самоорганізації населення – недостатньо. Такий результат може свідчити про потребу в посиленні ролі та впливу ОСН на прийняття рішень у місцевих питаннях. Це може включати розширення повноважень, більшу автономію у розв'язанні питань та більшу відкритість у взаємодії з місцевими органами влади.

А також було б доцільним делегувати певні повноваження від ОМС безпосередньо ОСН.

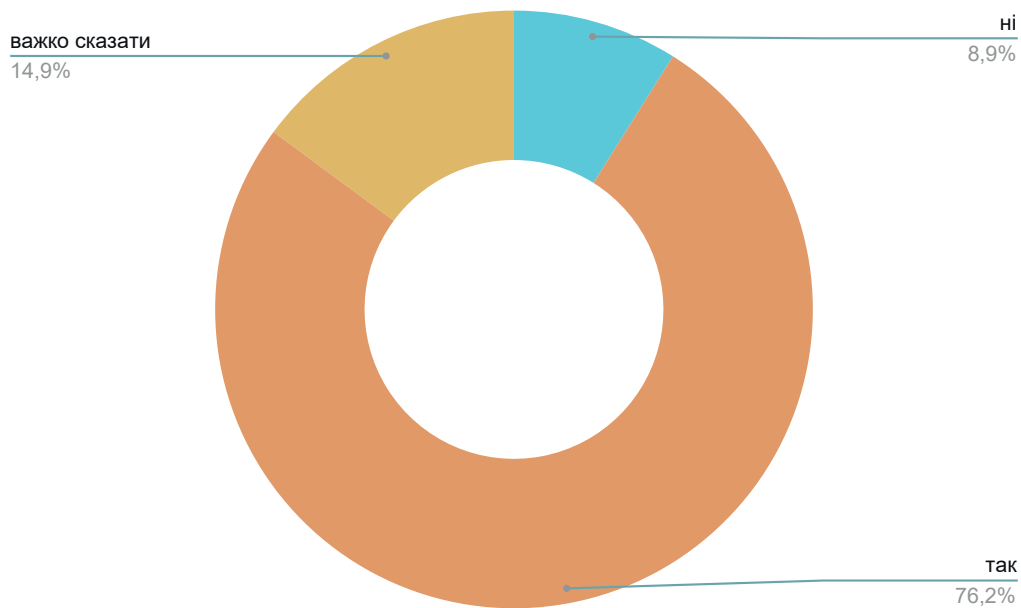
**ДІАГРАМА 2.4. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ, ЩО ВАШ ОСН МАЄ ДОСТАТНЬО ПОВНОВАЖЕНЬ ДЛЯ
РОЗВ'ЯЗАННЯ ПИТАНЬ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВАШОЇ МІСЦЕВОСТІ?»**

П'ятим питанням цього блоку анкети є – **«Як Ви гадаєте, чи існує потреба в посиленні підтримки та розвитку ОСН зі сторони міської влади?»**.

76,19 % опитаних вважають необхідним посилювати та розвивати діяльність органів самоорганізації населення зі сторони міської влади. Такий високий рівень підтримки свідчить про необхідність активної участі міської влади в розвитку ОСН. Посилення співпраці та підтримки з боку міської влади може сприяти ефективнішій роботі органів самоорганізації та досягненню спільних цілей. Важливо розглянути розробку та впровадження механізмів підтримки ОСН з боку міської влади, таких як надання фінансової підтримки, навчання та консультування, доступ до ресурсів тощо.

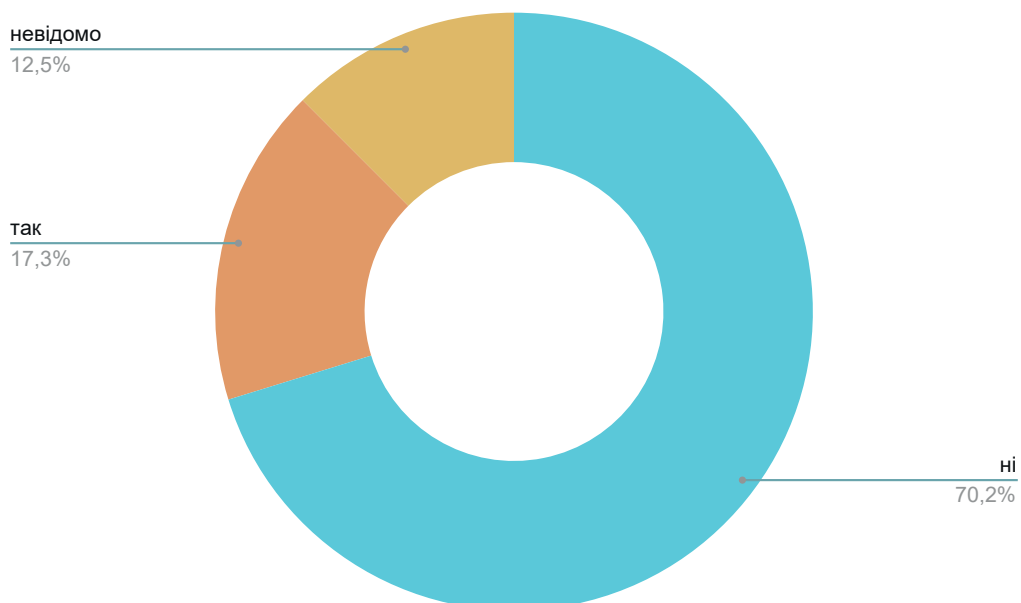
**ДІАГРАМА 2.5. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЯК ВИ ГАДАЄТЕ, ЧИ ІСНУЄ ПОТРЕБА В ПОСИЛЕННІ ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ
ОСН ЗІ СТОРОНИ МІСЬКОЇ ВЛАДИ?»**

Метою наступного питання є визначення рівня реального залучення респондентів до діяльності ОСН, і з'ясування чи приймають вони безпосередню участь у функціонуванні таких органів. «**Чи Ваш будинок (його мешканці) входять до складу ОСН?**» із запропонованими варіантами відповідей – так\ні\не відомо.

Отже, за результатами опитування лише **17,26%** учасників вказали, що їхні будинки або мешканці входять до складу ОСН. Це свідчить про загальний низький рівень залучення мешканців до діяльності ОСН та може вказувати на необхідність більш ефективних заходів з просвітництва для громади.

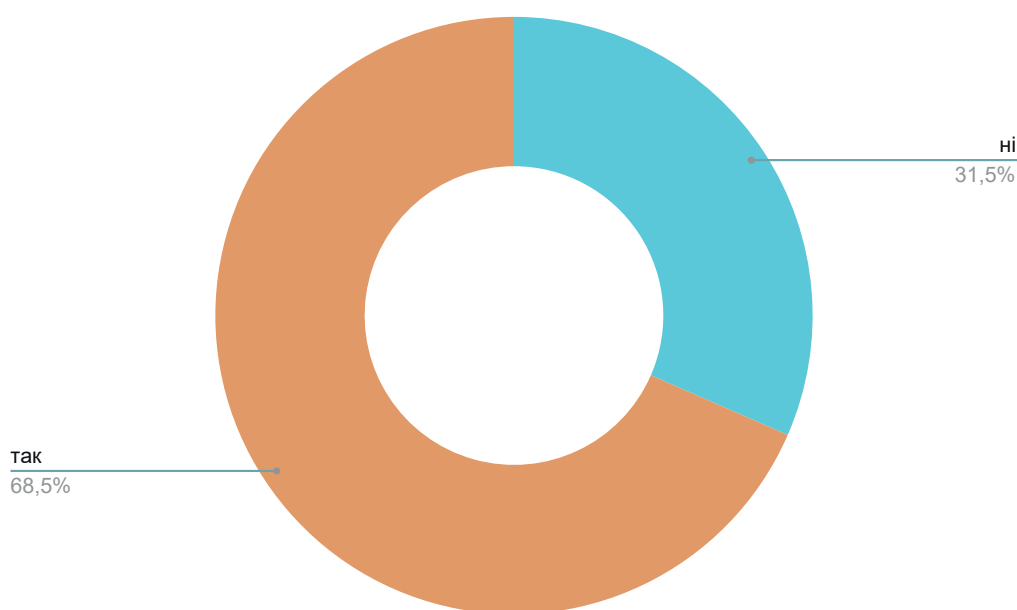
ДІАГРАМА 2.6. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЧИ ВАШ БУДИНОК (ЙОГО МЕШКАНЦІ) ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ ОСН?»

Наступне питання ставить на меті з'ясування доцільності запровадження спеціалізованого навчання для місцевих жителів стосовно об'єкта опитування. **«Чи бажаєте Ви отримати підтримку або навчання від міської влади для розвитку ОСН у вашому районі?».**

Переважає більшість респондентів, а саме – **68,45%** обрали схвальну відповідь. Це свідчить про високий рівень зацікавленості та бажання громади отримати додаткову підтримку та навчання для розвитку ОСН. Це може бути сприйнято як позитивний сигнал для міської влади про необхідність та доцільність здійснення таких заходів. Такі програми навчання та підтримки можуть допомогти підвищити ефективність та результативність діяльності ОСН, а також залучити більше громадян до участі в них. При збільшенні рівня освіченості містян, стосовно правових аспектів діяльності ОСН можлива позитивна тенденція до розвитку такої форми місцевого самоврядування.

**ДІАГРАМА 2.7. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЧИ БАЖАЄТЕ ВИ ОТРИМАТИ ПІДТРИМКУ АБО НАВЧАННЯ ВІД МІСЬКОЇ ВЛАДИ
ДЛЯ РОЗВИТКУ ОСН У ВАШОМУ РАЙОНІ?»**

Окремим блоком опитування киян та гостей міста стали питання, спрямовані на з'ясування наявних проблем в ОСН. Враховуючи сучасні виклики, які по різному впливають на розвиток та діяльність ОСН їх необхідно виявляти та вчасно ліквідувати, або ж допомагати фокусуватись представникам ОСН на більш важливих та поступово, навіть при їх наявності не втрачати свою стійкість.

Перше питання «**Що обумовлює соціальну напруженість у Вашому районі, які найбільш актуальні проблеми?**» стосувалося проблем саме місцевості, в якій проживають респонденти. Дане питання було відкритого типу із можливістю вказати власну відповідь без запропонованих варіантів. Зауважуючи різноманітність проблем, які були надані, можна класифікувати їх у декілька груп (табл. 2.1).

ТАБЛИЦЯ 2.1. «ЩО ОБУМОВЛЮЄ СОЦІАЛЬНУ НАПРУЖЕНІСТЬ У ВАШОМУ РАЙОНІ, ЯКІ НАЙБІЛЬШ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ?»

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

БЕЗПЕКОВІ ПРОБЛЕМИ

ІНФРАСТРУКТУРНІ ПРОБЛЕМИ

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

АКТИВНІСТЬ ГРОМАДИ ТА
ВЗАЄМОДІЯ З ВЛАДОЮ

ІНШІ ПРОБЛЕМИ

Експерти під час фокус-групового обговорення також підтвердили той факт, що у жителів міста Києва найбільші потреби: безпека життя, рівень комфорту проживання у будинках (питання зношених мереж), облаштування прибудинкових територій (засміченість) і явно високий рівень корупції, особливо при ремонті та будівництві. Проте виконанню повною мірою повноважень ОСН щодо контролю за якістю послуг у сфері ЖКГ, зокрема щодо контролю за якістю проведених ремонтів, (механізм нормативно закріплений рішенням КМР від 14.11.2014 року № 372/372), заважає ігнорування вказаного рішення замовниками ремонтних робіт – структурними підрозділами РДА. Як результат, представницький орган жителів конкретного будинку – ОСН, який володіє інформацією щодо проблем у будинку і є отримувачем послуг, позбавлений неформально права брати участь у процесі ремонту. Таким чином, врегулювання даного питання можливе ОСН в разі дотримання вимог нормативно-правових актів замовниками ремонтних робіт – структурними підрозділами РДА.

На противагу вище зазначеному, **Лариса Мироненко** керівниця ОСН «Авангард» на Печерську зазначає, що: «За понад п'ять років існування будинкового комітету «Авангард» вдалося полагодити дах, захистити двір від чужих машин та відстояти сквер, а в найскладніші для Києва дні 2022 року — спільно допомогти жителям».

Про силу ОСН зазначає очільниця комітету мікрорайону «Куренівка» **Олександра Ісаєва-Гуляйко**: «До ОСН найчастіше мешканці звертаються саме з питань благоустрою території. Через війну додалася проблема облаштування укриттів. ... З цього приводу подавали запити на Подільську РДА, хочемо і в цьому році потурбувати район. Ми з мешканцями з вулиці Кирилівської писали заяви, приїжджала комісія, казали що вони через підрядників, знайдених через тендери на «Прозоро» зможуть зробити ремонт не у всіх бомбосховищах, але хоча б частково».

Друге питання цього блоку «**Що, на Вашу думку, заважає більш активній залученості мешканців Києва до роботи ОСН?**» стосувалося безпосередньо об'єкту дослідження – діяльності ОСН. За наданими відповідями можна виділити наступні кластери причин (табл. 2.2).

ТАБЛИЦЯ 2.2.

«ЩО, НА ВАШУ ДУМКУ, ЗАВАЖАЄ БІЛЬШ АКТИВНІЙ ЗАЛУЧЕНОСТІ МЕШКАНЦІВ КИЄВА ДО РОБОТИ ОСН?»

НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ

ПАСИВНІСТЬ ТА БАЙДУЖІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

НЕДОВІРА ТА НЕГАТИВНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАДИ

ВІЙНА

Керівники ОСН в експертних інтерв'ю також акцентували щодо недостатності інформації, що заважає більш активній залученості мешканців Києва до роботи ОСН, що підтверджує дані, які були отримані під час кількісного опитування, так **Лариса Мироненко** керівниця ОСН «Авангард», зазначає, що «насамперед немає належної поінформованості про ОСН в суспільстві. І навіть серед суб'єктів, які приймають якісь рішення і щось повинні робити. Тобто немає належної інституалізації органів самоорганізації населення. Можливо, це потрібно робити на рівні Мін'юсту».

В свою чергу, **Владислав Іванушкін** керівник ОСН «Видубичі», зазначає, «люди знають, що таке ОСББ, ЖБК, але часто не розуміють, що таке ОСН».

Думки експертів різняться з відповідями респондентів з приводу того фактору, що війна заважає більш активній залученості мешканців Києва до роботи ОСН, так керівник комітету мікрорайону «Селище Водогін, хутори Микільський та Редьки» **Василь Вікторів** зазначає: «комітет мікрорайону з повною відповідальністю віднісся до організації самооборони та участі в обороні північної околиці Києва в складі територіальної оборони. ... Саме цей період став випробуванням на міцність комітету мікрорайону. Ми не розгубилися, мобілізували всі сили та можливості», тому ми з впевненістю можемо говорити, що ОСН є потужними важелем для розвитку місцевої демократії навіть в умовах воєнного стану, що навпаки об'єднує мешканців.

Наталія Ніколаєнко, очільниця ОСН «Лісовий - 4» у своєму інтерв'ю також спростовує думку, що війна є перепорою до активної участі населення:

«Через волонтерську діяльність вдається залучати молодь?»

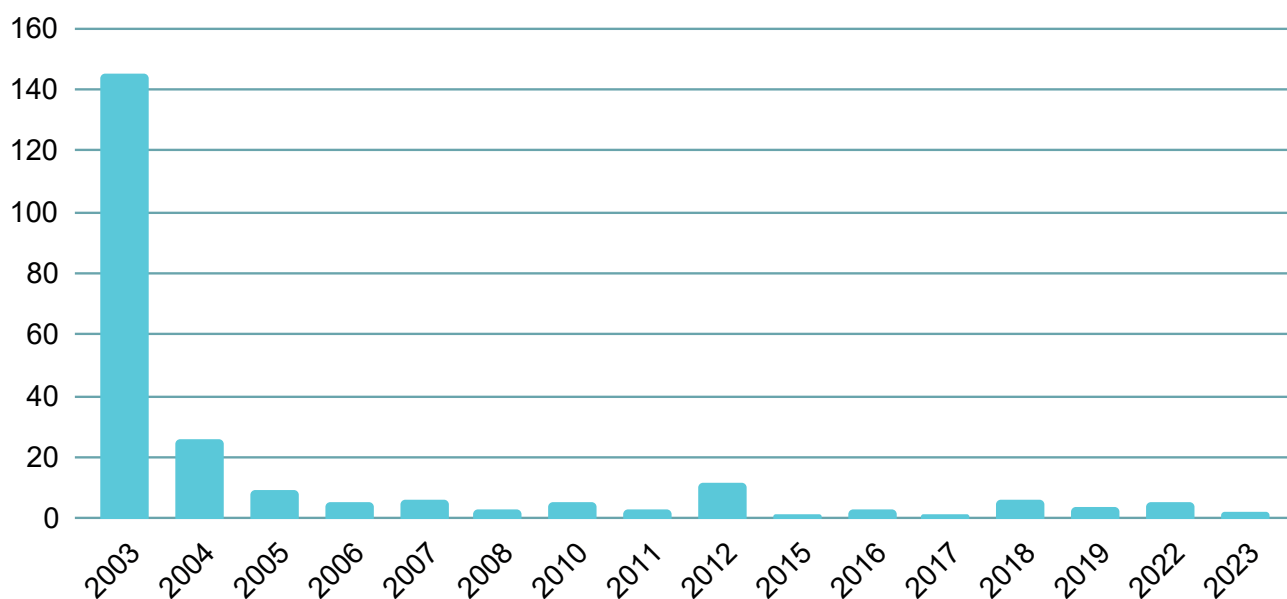
– Так, саме завдяки цьому до нас почали приходити молоді мами з дітьми – усім знаходимо заняття. А якось до нас звернувся військовий, попросив влаштувати для школярів майстер-клас із плетіння сіток. Тоді до нас приїхали кілька класів, дець до 60 осіб — і школярі, і вчителі залишилися дуже задоволені. Навіть думали про те, щоб на уроках праці робити щось для потреб нашого війська».

Підсумовуючи, слід зазначити, що аналізуючи надані відповіді, прослідковуємо чітку необхідність в інформуванні киян та гостей міста щодо роботи ОСН в сучасних умовах; проведенні інформаційних кампаній, навчань, тренінгів щодо розвитку та підвищення рівня довіри, зацікавленості населення та готовності до діалогу з владою. Мешканці міста не до кінця оцінюють свій потенціал, наразі вони можуть бути ефективними у відновленні територій (будинків, вулиць тощо), адже входити до складу ОСН можуть жителі, які є представниками всіх гілок та рівнів влади, що в свою чергу може сприяти їх залученню та заохоченню до розвитку громади, у підтвердження останнього, звернемось до інтерв'ю з керівницею ОСН «Лісовий - 4» **Наталією Ніколаєнко**, яка зазначає, що «у нас повномасштабна війна, і зрозуміло ж, що вся увага — фронту. Проте міські проблеми нікуди не поділися, і їх треба вирішувати. Саме на нашому рівні я б хотіла мати більше співпраці із нашими депутатами. Саме через депутатів найефективніше розв'язувати питання облаштування території».

ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ОСН

Аналізуючи відповіді респондентів на питання стосовно дати створення ОСН, то можемо констатувати, що основний масив припадає на **2003 рік (50,88%** відповідей опитаних), **11,5%** відповідей вказують на створення ОСН у **2004 році**. За **2005 рік** було наголошено **4%**. Створення ОСН в більш пізній період, відповідно до отриманих статистичних даних, перебував на однаковому рівні (**від 0,44 % до 2,65%**), за виключенням **2012 року**, за який вказали **5,31%** опитаних. Про створення ОСН у періоди за **2009 рік, 2013-2014 роки, 2020-2021 роки** інформація респондентами не надалась. Окрім того слід наголосити, що повномасштабне вторгнення росії не здійснює суттєвого впливу на створення ОСН. Показник залишається на вище зазначеному рівні.

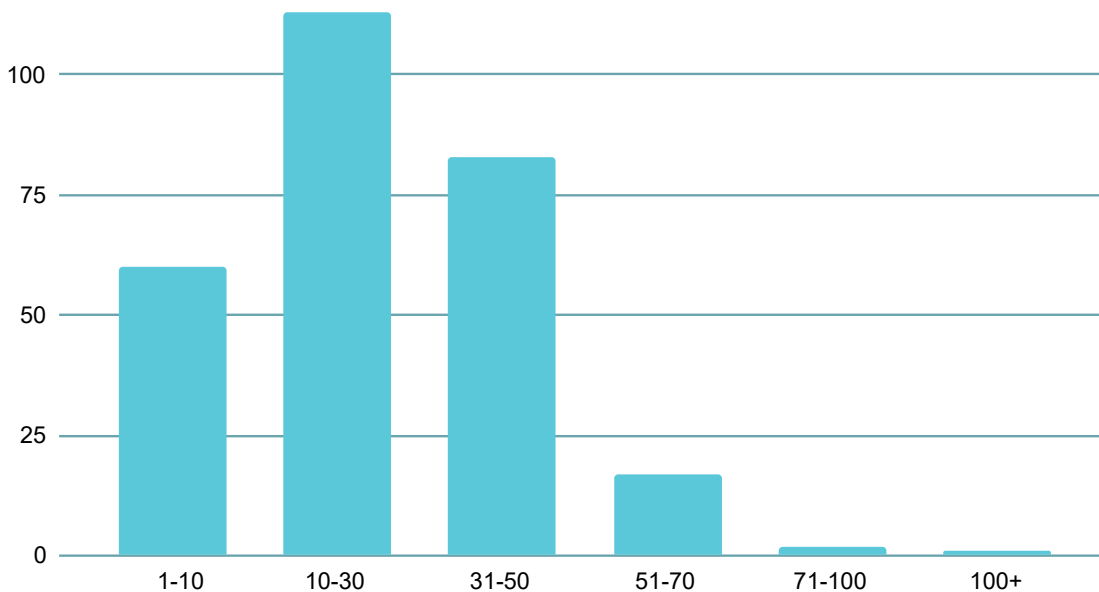
ДІАГРАМА 2.8. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ДАТА СТВОРЕННЯ ОСН»

На питання «Скільки будинків (якщо багатоповерхівки) або вулиць (якщо приватний сектор) включає Ваш ОСН?» переважає показник у 10-30 будинків.

Вказану відповідь надали **52,8 %** опитаних. Майже вдвічі менше опитаних (**28,04 %**) вказали на 1-10 будинків. Відповідь 31-50 будинків вказали **17,76 %**, а **51-70 – 7,94 %** респондентів. Найменший показник у найбільшій кількості будинків (вулиць) які включає ОСН, так **0,93 %** наголосило на кількості – 71-100, тоді як лише 1 респондент (**0,47%**) вказав на показникові понад 100.

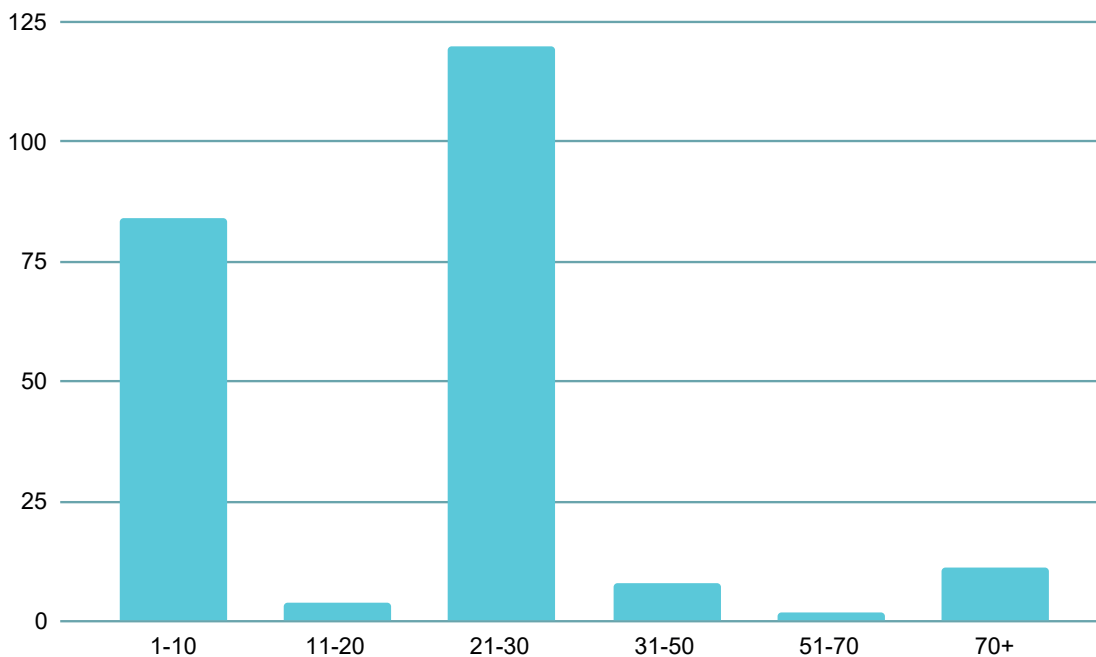
**ДІАГРАМА 2.9. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«СКІЛЬКИ БУДИНКІВ (ЯКЩО БАГАТОПОВЕРХІВКИ) АБО ВУЛИЦЬ (ЯКЩО
ПРИВАТНИЙ СЕКТОР) ВКЛЮЧАЄ ВАШ ОСН?»**

Наступне питання стосувалося фактичної кількості активно залучених жителів, які беруть участь у функціонуванні ОСН. **52,4%** відповіли на питання про 21-30 жителів. Ще **36,7%** наголосили про 1-10 жителя, які фактично залучені у діяльність ОСН. Решта показників є суттєво меншими, вкажемо на них: 11-20 жителів – **1,75 %**; 31-50 жителів – **3,5%**; 51-70 жителів – **0,85 %**; понад 70 жителів – **4,8 %**.

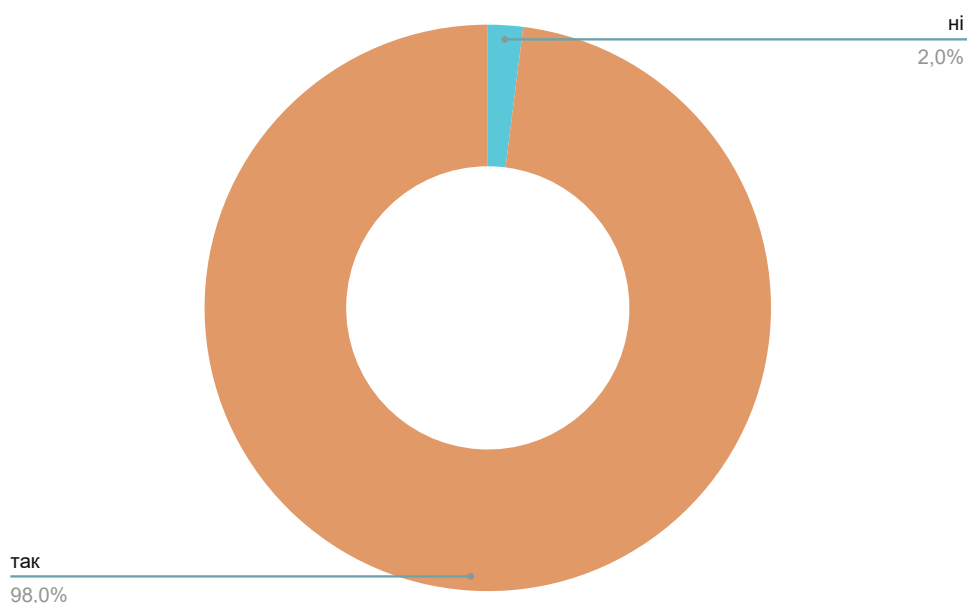
Враховуючи відповіді на попередні два питання можемо констатувати на переважанні невеликих за обсягами ОСН, що обумовлене скоріше за все більш ефективним управлінням та організацією роботи таких утворень, в порівнянні з більшими за обсягами ОСН. Е можна пояснити тим, що люди не зацікавлені у створенні великих ОСН (квартальних комітетів, комітет мікрорайонів, комітети районів. Також можемо зазначити і про низький рівень зацікавленості мешканців в перевагах діяльності ОСН, що призводить до низької їх залученості до функціонування ОСН.

**ДІАГРАМА 2.10. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЯКА ФАКТИЧНА КІЛЬКІСТЬ АКТИВНО ЗАЛУЧЕНИХ ЖИТЕЛІВ?»**

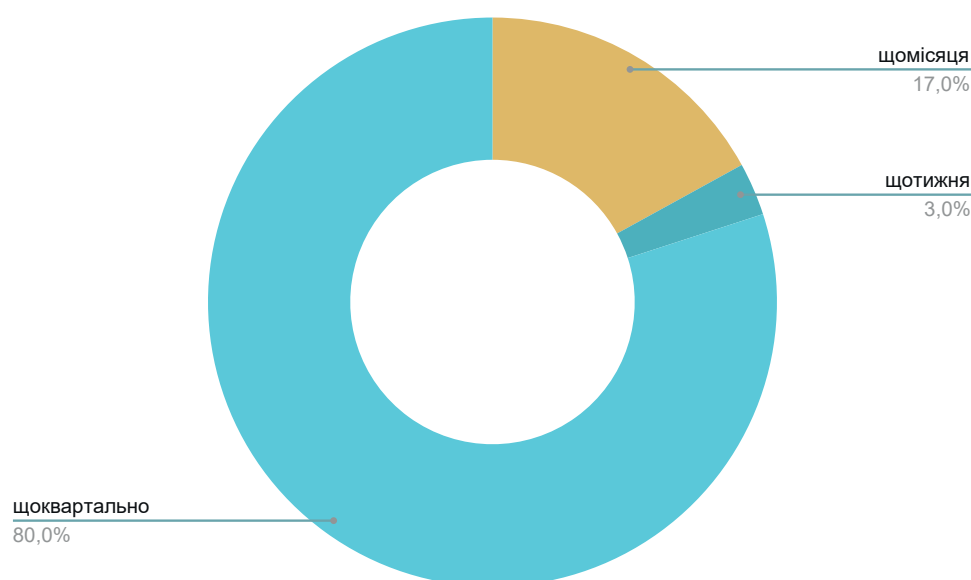
Даючи відповідь на питання «Чи формуєте Ви щорічну стратегію розвитку Вашого ОСН?» **98 %** учасників зазначили, що формують таку стратегію, і лише **2%** вказали, що ні. Поданий показник демонструє, що ОСН не просто здійснюють свою роботу в межах потреб, а заздалегідь планують діяльність, визначають ті аспекти, на яких варто звернути увагу впродовж поточного року (або у більш тривалих (коротших) проміжках часу).

ДІАГРАМА 2.11. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЧИ ФОРМУЄТЕ ВИ ЩОРІЧНУ СТРАТЕГІЮ РОЗВИТКУ ВАШОГО ОСН?»

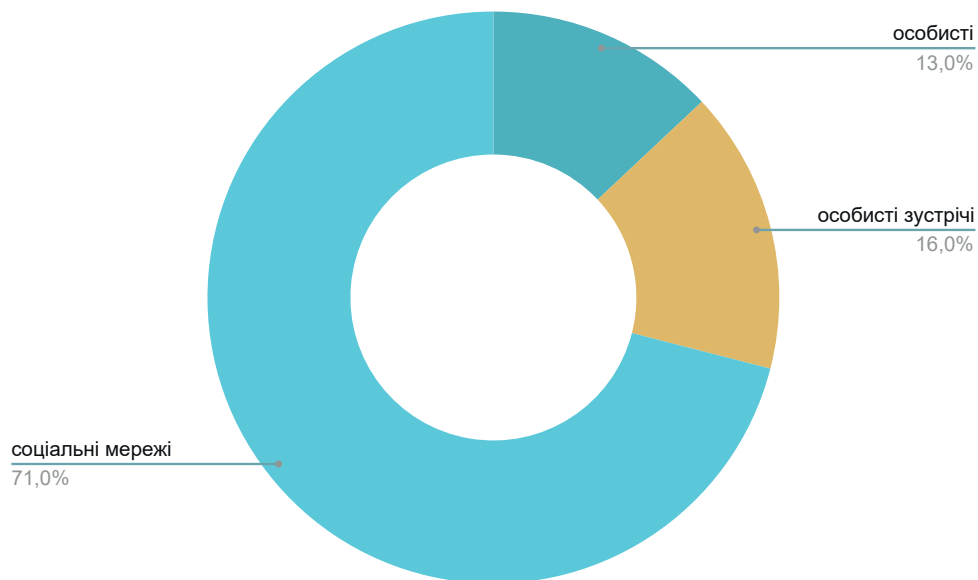
Відповідаючи на питання «Як часто відбуваються зустрічі Вашого колективного керівного органу (правління або активу)?» переважає відповідь щоквартально (80 % опитаних). Щомісячні збори влаштовуються серед ОСН 17 % опитаних, а щотижневі у 3 %. Варто вказати, що єдино вірної стратегії у проведенні зборів немає, адже ОСН різняться розмірами, питаннями, які потребують термінового або не дуже вирішення, іншими чинниками. Головне, що збори відбуваються як мінімум декілька разів на рік, тим самим не відкладаючи питання, які потребують рішення на тривалі терміни.

ДІАГРАМА 2.12. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЯК ЧАСТО ВІДБУВАЮТЬСЯ ЗУСТРІЧІ ВАШОГО КОЛЕКТИВНОГО КЕРІВНОГО ОРГАНУ (ПРАВЛІННЯ АБО АКТИВУ)?»

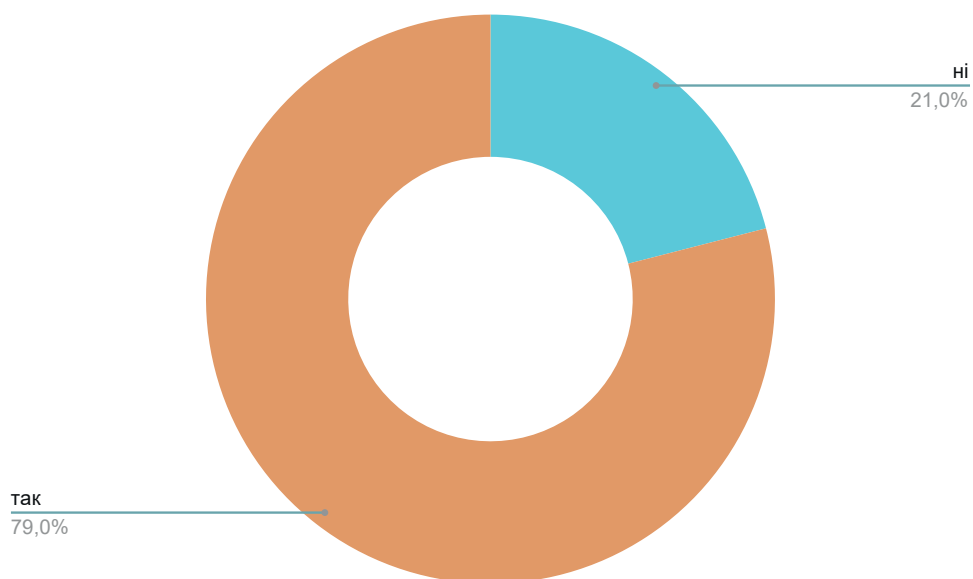
Стосовно залучення жителів до діяльності ОСН, то сьогодні переважають соціальні мережі, про що вказали **71%** опитаних. Зокрема створюються відповідні групи переважно у Telegram, Viber та WhatsApp. Набагато менше використовуються особисті зустрічі – **16%**. Це переважно невеликі за розмірами ОСН, які дозволяють проводити очні збори більшості членів. Деякі ОСН використовують змішану форму (соціальні мережі та періодичні очні участі). Про таку форму наголосили **13%** респондентів.

ДІАГРАМА 2.13. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЯК ВИ ЗАЛУЧАЄТЕ ЖИТЕЛІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ОСН?»

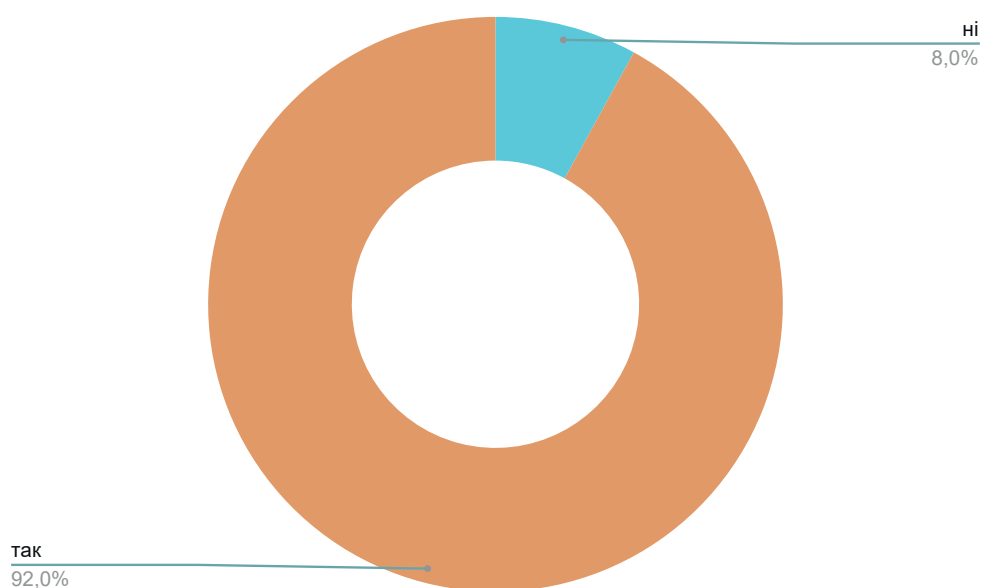
Найбільша частка респондентів – 79% зазначили, що ВПО долучаються до участі у діяльності ОСН, це свідчить про достатню залученість та їх адаптацію у нове життя. Проте, 21% зазначили протилежне. Загалом бачимо суттєвий показник ВПО не долучається до життя ОСН, що може свідчити про той факт, що вони поки не інтегрувались у новий простір, не вважаючи нове місце проживання власною домівкою.

ДІАГРАМА 2.14. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЧИ ДОЛУЧАЮТЬСЯ ВПО ДО УЧАСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ОСН?»

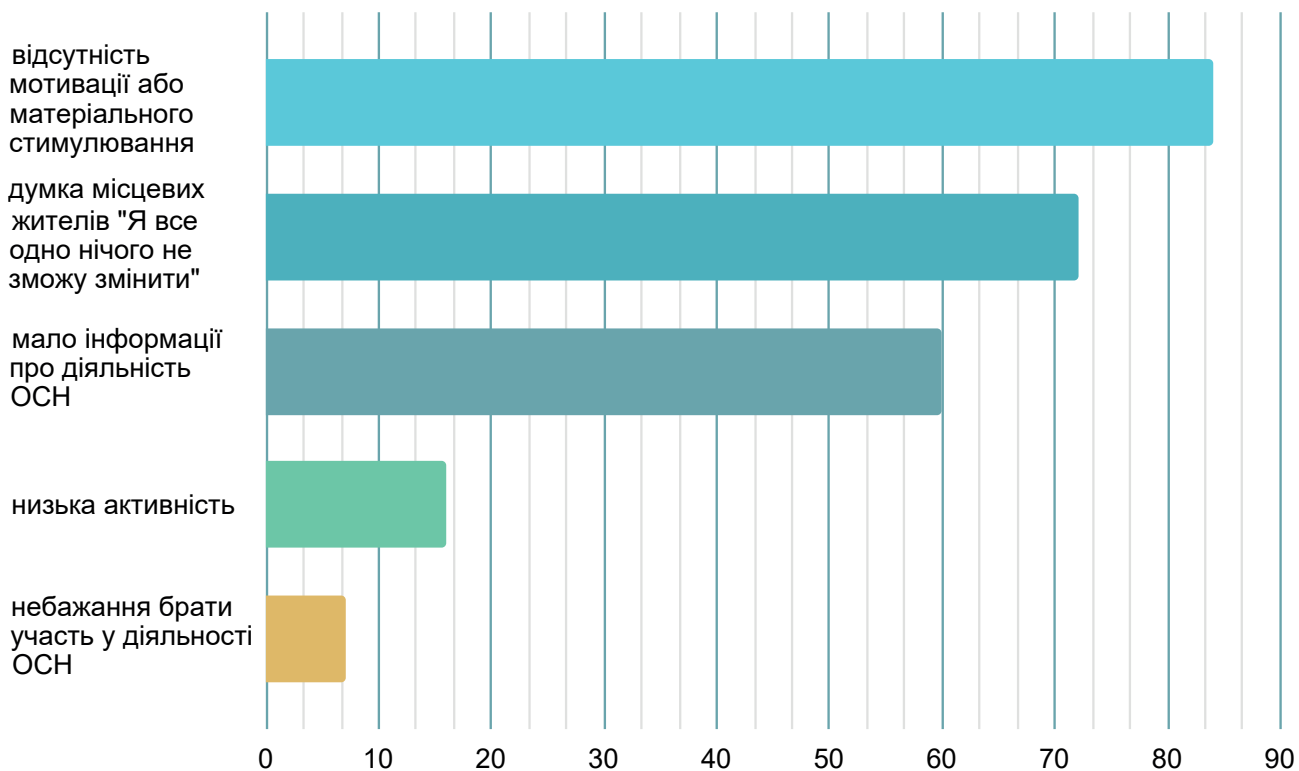
Позитивним явищем є наявність у більшості ОСН механізмів залучення молоді до участі в діяльності. Зокрема у **92%** ОСН, проаналізованих у дослідженні, такі механізми присутні. Тобто ОСН не стають закритими, свого роду елітарними, щодо певної вікової категорії. Інтерес до ОСН стимулює молодь бути більш соціально активною, брати участь у волонтерських проектах, громадських ініціативах та політичному житті країни. Лише у **8%** ОСН не має механізмів залучення молоді, проте надалі цей показник може зменшитися.

**ДІАГРАМА 2.15. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЧИ Є У ВАШОМУ ОСН МЕХАНІЗМИ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО УЧАСТІ В
ДІЯЛЬНОСТІ?»**

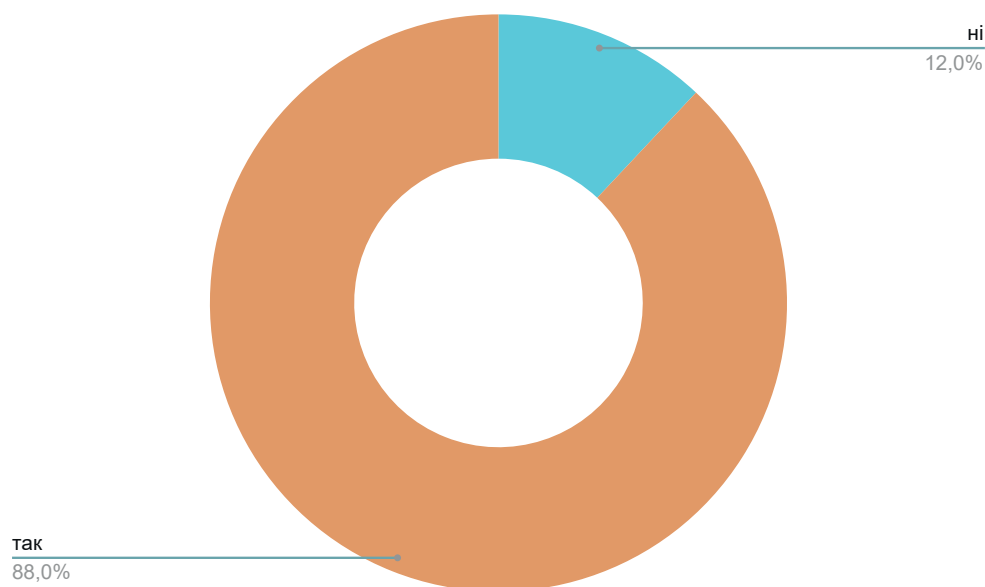
Відповідаючи на питання «Що на Вашу думку заважає більш активній залученості мешканців Києва до роботи ОСН?» були визначені 5 основних проблем. Загалом переважають три наступні проблеми: відсутність мотивації або матеріального стимулювання (**35 %**); думка місцевих жителів «Я все одно нічого не зможу змінити» (**30 %**); мало інформації про діяльність ОСН (**25 %**). Інші дві перепони є менш актуальними, але все одно мають місце: низька активність ОСН (**7%**) та небажання брати участь у діяльності ОСН (**3%**). Таким чином, можемо відзначити, що головна перепона полягає у певній пасивності, як з боку мешканців ОСН, так і керівництва в питанні поширення серед мешканців результатів своєї діяльності.

**ДІАГРАМА 2.16. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЩО НА ВАШУ ДУМКУ ЗАВАЖАЄ БІЛЬШ АКТИВНІЙ ЗАЛУЧЕНОСТІ МЕШКАНЦІВ
КИЄВА ДО РОБОТИ ОСН?»**

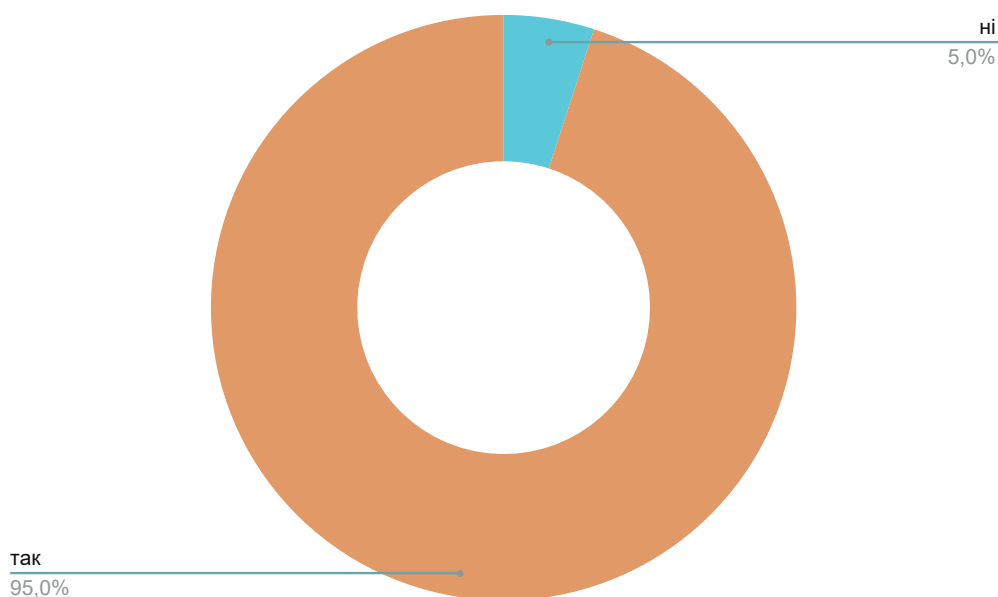
При цьому, можемо відзначити, що у більшості ОСН активну частку в організації роботи складають волонтери. Показник щодо проаналізованих ОСН складає **88 %**, проти **12 %**.

ДІАГРАМА 2.17. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ: «ЧИ ДОЛУЧАЮТЬСЯ ВОЛОНТЕРИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ОСН?»

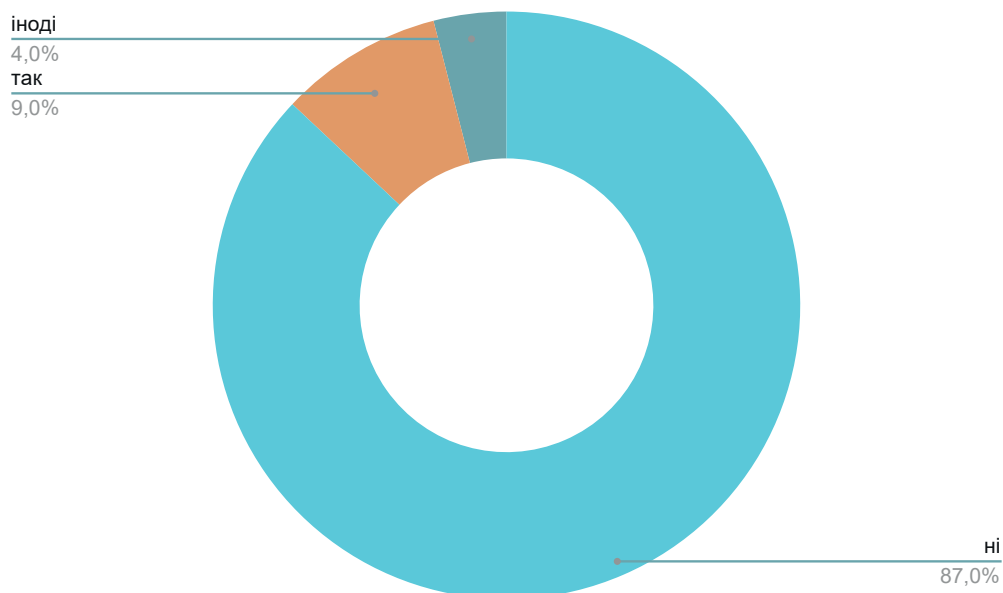
Також слід наголосити, що практично всі ОСН, а саме **95 %** здійснюють на місцевому рівні співпрацю з іншими організаціями чи громадськими ініціативами. Тобто вони не є окремими елементами, а працюють на загальне покращення ситуації на своєму локальному рівні. Тільки **5 %** ОСН не співпрацюють з іншими організаціями.

**ДІАГРАМА 2.18. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЧИ ЗДІЙСНЮЄ ВАШ ОСН СПІВПРАЦЮ З ІНШИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЧИ
ГРОМАДСЬКИМИ ІНІЦІАТИВАМИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ?»**

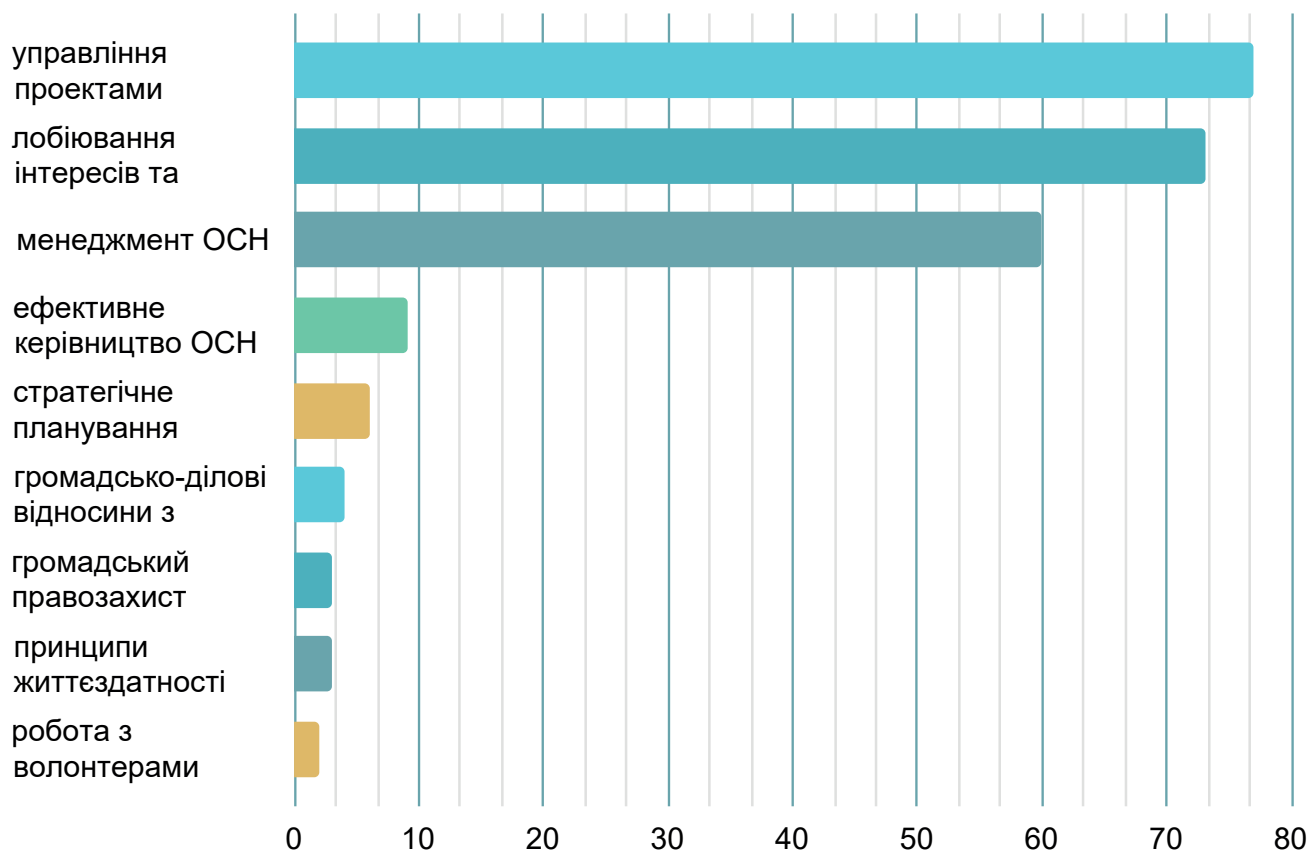
Більшість ОСН (**87 %**) не проводять тренінги або семінари для підвищення кваліфікації активних жителів. Можемо припустити, що як результат і виникають проблеми в залученні жителів у діяльність ОСН, їх необізнаність з результатами роботи ОСН тощо. **9 %** ОСН проводять відповідні заходи на постійній основі і **4 %** – лише інколи.

**ДІАГРАМА 2.19. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЧИ ПРОВОДЯТЬСЯ У ВАШІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРЕНІНГИ АБО СЕМІНАРИ ДЛЯ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АКТИВНИХ ЖИТЕЛІВ?»**

На питання «Які тренінги були б корисні для вашої організації?» **31,95 %** відповіли про бажання брати участь у тренінгу з теми «Управління проектами». Зважаючи, що ОСН є свого роду проект, то такий тренінг надав би змогу краще розкрити свої управлінські здібності, зрозуміти, на що варто звернути увагу в організації діяльності ОСН. Приблизно на такому самому рівні (**30,3 %**) тренінги з теми «Лобювання інтересів та побудова коаліцій», який дозволить членам ОСН правильно та вдало відстоювати власні інтереси перед третьою стороною. Ще однією актуальною темою тренінгу, на яку вказали **24,9%** опитаних, є «Менеджмент ОСН», який би навчив основ управління ОСН, організації їх роботи, у тому числі в умовах воєнного часу. Інші теми тренінгів цікавлять представників ОСН набагато менше. Зокрема **3,73%** бажали б пройти тренінг з теми «Ефективне керівництво ОСН»; **2,49 %** опитаних висловили бажання щодо проходження тренінгу «Стратегічне планування»; **1,66 %** – «Громадсько-ділові відносини з урядовими, бізнес-структурами та ЗМІ»; по **1,24 %** респондентів проголосували за тренінги «Принципи життєздатності ОСН» та «Громадський правозахист» та **0,83 %** – за тренінг «Робота з волонтерами».

**ДІАГРАМА 2.20. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПИТАННЯ:
«ЯКІ ТРЕНІНГИ БУЛИ Б КОРИСНІ ДЛЯ ВАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ?»**

Таким чином, більш загальні теми тренінгів є цікавішими представникам ОСН, що, можливо, обумовлено відсутністю у них знань з основ управління та організації ефективної діяльності ОСН. Вужчі теми, навпаки, цікавлять невелику кількість опитаних. Можливо, це пов'язано з наявністю основних знань про управління ОСН серед респондентів.

ВИСНОВКИ

- Всі респонденти експертних інтерв'ю та фокус-груп одноголосно зазначили, що ОСН є дієвим інструментом розвитку локальної демократії, проте недостатня поінформованість жителів міста про ОСН як інструменту (можливості) розв'язання питань місцевого значення та результати їх діяльності не дає бажаного результату в активному залученні населення.
- Найбільше респондентів під час проведення інтерв'ю та роботи з фокус-групами вказують, що наразі присутній недостатній рівень комунікації ОСН з органами місцевого самоврядування та районними державними адміністраціями і їх структурними підрозділами.

Про необхідність стабільної фінансової підтримки ОСН з міського бюджету на виконання власних повноважень, а не на оплату заробітної плати працівникам та комунальних послуг, зазначили всі без винятку респонденти експертних інтерв'ю та учасники фокус-груп. Також частина респондентів зауважує на низькому рівні заробітної плати як мотиватора до активних дій, несправедливість щодо надання фінансової підтримки з місцевого бюджету через відсутність критеріїв оцінки діяльності та, відповідно, надання фінансової підтримки незалежно від рівня організації діяльності, досягнень і прагнення до успіху комітетами.

Респонденти також зазначили про відсутність практики делегування Київською міською радою додаткових повноважень ОСН, які спроможні інституційно, що значно обмежує їх можливості у місцевому самоврядуванні.

Серед опитаних більшість представників ОСН схвально ставляться до ідеї квартального менеджменту.

Існує значна потреба у підвищенні рівня обізнаності та активного інформування киян та гостей міста щодо роботи ОСН, а також у розвитку освітніх та навчальних ініціатив для підтримки громадської участі в розвитку місцевості.

Більше ніж 8 з 10 респондентів не мають достатніх знань про ОСН. Це вказує на потребу в удосконаленні системи освіти та інформаційної роботи щодо цих органів.

Однак, ті, хто були обізнані з ОСН, сприймають їх як дієві інструменти впливу на розвиток району. Це свідчить про певний рівень довіри до цих механізмів та їх значущість для спільноти.

Більшість респондентів виявили інтерес та зазначили участь у конкретних проектах та ініціативах, які були реалізовані за участю ОСН у їхньому районі. Це підтверджує активну роль громади в процесах місцевого розвитку.

Проте наявні повноваження ОСН вважаються більшістю респондентів недостатніми для розв'язання питань місцевого значення. Це свідчить про необхідність їх розширення або удосконалення для ефективної діяльності та розвитку.

Практично всі опитані відчувають необхідність у посиленні підтримки та розвитку ОСН зі сторони міської влади. Це підкреслює важливість співпраці між громадськістю та владою для досягнення спільних цілей.

Більшість опитаних виявили бажання отримати підтримку або навчання для створення або розвитку ОСН у своєму районі. Це свідчить про готовність до співпраці та збільшення кількості дієвих громадських ініціатив.

Аналізуючи відповіді респондентів – представників ОСН можемо констатувати, що основний масив припадає на 2003 рік, така активність пов'язана з набуттям чинності Закону України «Про органи самоорганізації населення». Тому внесення змін у нормативно-правове забезпечення діяльності ОСН може посилити його подальший розвиток та створити поле для зацікавлення серед населення.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ОРГАНАМ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Експерти дослідження (представники будинкових комітетів, комітетів мікрорайонів та жителі територій діяльності) наголошують на важливості внесення змін у законодавчі норми стосовно діяльності ОСН для забезпечення ефективної роботи та посилення їхньої ролі в управлінні місцевими справами. Йдеться про Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 2001 року та інші нормативно-правові акти, які визначають правовий статус, порядок організації та діяльності ОСН. Зміни до законодавства, що регулюють діяльність ОСН, мають ґрунтуватися на глибоких обговореннях та узгодженні підходів до формування цих органів. Це допоможе створити ефективну систему, яка відповідає потребам громади та сприяє її розвитку.

Нижче наведено основні напрями, які потребують законодавчих змін:

1. РОЗШИРЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОСН:

- Надання ОСН більших повноважень у прийнятті рішень, що стосуються місцевих питань. Включає участь у розробці місцевих бюджетів, плануванні інфраструктурних проєктів, контролю за якістю надання комунальних послуг.
- Делегування ОСН повноважень щодо розподілу місцевих фінансових ресурсів. Що дозволить ОСН ефективніше реалізовувати соціальні та інфраструктурні проєкти.

2. ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- Встановлення прозорого підходу фінансування ОСН. Законодавчо необхідно змінити підхід до фінансування існуючих ОСН, тобто потрібно перейти від фінансування заробітної плати працівників ОСН до фінансування конкретних повноважень, які вони виконують. Це означає, що замість того, щоб просто виділяти кошти на оплату праці, фінансування буде надаватися на основі виконання завдань і проєктів, які важливі для громади. Таким чином, кошти будуть спрямовані безпосередньо на вирішення конкретних проблем та надання потрібних послуг мешканцям. Залучення додаткових коштів з державних і міжнародних грантів для ОСН.
- Забезпечення фінансової незалежності ОСН. Для цього слід передбачити механізми, які дозволять ОСН самостійно залучати та використовувати кошти на реалізацію своїх проєктів.

3. ПІДВИЩЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ:

- Запровадження обов'язкових процедур звітності ОСН перед громадою. Законодавство повинно вимагати регулярного звітування ОСН про їхню діяльність та використання фінансових ресурсів.
- Забезпечення відкритого доступу до інформації про діяльність ОСН. Всі звіти та фінансові документи повинні бути доступні громадськості через електронні платформи.

4. ПІДТРИМКА НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ:

- Розробка місцевих програм навчання для представників ОСН. Допоможе покращити управлінські та комунікаційні навички членів ОСН.
- Підтримка участі ОСН у міжнародних та національних навчальних програмах. Сприятиме обміну досвідом та покращенню компетенцій представників ОСН.

5. ПОСИЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ ТА СПІВПРАЦІ ГРОМАДИ ТА ВЛАДИ:

- Створення механізмів для активної участі громади в прийнятті рішень місцевого значення.
- Організація регулярних зустрічей між представниками ОСН та міською владою для обговорення актуальних питань розвитку місцевості.

6. ОБМІН ДОСВІДОМ МІЖ ОСН:

- Проведення семінарів, конференцій, тренінгів між представниками ОСН та ОМС.
- Організація поїздок між ОСН для ознайомлення з їхньою діяльністю, обговорення успішних проєктів та отримання нових знань.
- Можливість проходження стажування для членів ОСН в інших організаціях, що дозволить глибше зрозуміти специфіку їхньої роботи та перенести успішні практики до своєї громади.
- Співпраця між кількома ОСН для реалізації спільних ініціатив, що сприяють покращенню умов життя мешканців.
- Залучення фінансування для реалізації спільних проєктів, що мають на меті розв'язання конкретних проблем громади.

Зміни в законодавстві допоможуть зробити ОСН більш ефективними та незалежними, що в свою чергу сприятиме покращенню якості життя мешканців та розвитку місцевих громад.

ОРГАНАМ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

Розробка рекомендацій для проведення заходів ОСН, з одного боку, передбачена для активного залучення та інформування мешканців та подальшого активного розвитку ОСН з урахуванням індетермінованих умов з іншого.

Водночас, наведені нижче рекомендації мають узагальнений характер і базуються передусім на аналізі отриманих результатів дослідження (під час проведення експертних інтерв'ю, роботи з фокус-групами та опрацювання опитувань).

1. ПІДВИЩЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ ТА ОСВІТНІ ІНІЦІАТИВИ ЗАДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ДО ОСН ШИРШОГО КОЛА МЕШКАНЦІВ:

- Здійснення інформаційних кампаній та заходів в тому числі освітніх з метою залучення нових членів до ОСН та розширення їхнього впливу на місцевому рівні.
- Залучення до співпраці місцевих лідерів думок, які можуть вплинути на інших мешканців та залучити їх до активної участі.

Забезпечення відкритості діяльності ОСН, регулярне звітування перед громадою про виконану роботу, фінансову діяльність та використання ресурсів.

□

2. СТВОРЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ:

- Функціонування електронної платформи для звернення: бот в соціальних мережах, електронна пошта, сайт.

Функціонування телефону довіри та прийомних годин для зустрічі з жителями ОСН.

3. ПІДТРИМКА УЧАСТІ ГРОМАДИ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ:

- Формування спеціалізованих груп, які працюватимуть спільно з представниками громадських організацій над конкретними проектами та ініціативами.
- Організація публічних заходів, на яких ОСН матимуть можливість висловити свої позиції щодо питань місцевого значення та взяти участь у прийнятті рішень через діалог з представниками влади.

Ці рекомендації можуть стати основою для подальших дій з метою підвищення рівня обізнаності та активності громади в розвитку місцевості через ОСН.

Даний перелік рекомендацій не є вичерпним та не встановлює жодних обмежень щодо створення передумов для посилення спроможності ОСН міста Києва до здійснення ефективної діяльності.

ДОДАТОК 1. ІНТЕРВ'Ю З КЕРІВНИКАМИ ОСН МІСТА КИЄВА

ТУТ ВИ МОЖЕТЕ ПЕРЕГЛЯНУТИ ІНТЕРВ'Ю

Вікторів Василь Григорович	Комітет мікрорайону «Селище Водогін, хутори Микільський та Редьки»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95995/
Боголей Дарослав Олександрович	Комітет мікрорайону «Озерний»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95757/
Іванушкін Владислав Олександрович	Комітет мікрорайону «Видубичі»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95827/
Ісаєва-Гуляйко Олександра Валеріївна	Комітет мікрорайону «Куренівка»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95856/
Качаненко Валентина Андріївна	Комітет мікрорайону «Чернігівський»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95726/
Мироненко Лариса Миколаївна	Комітет мікрорайону «Авангард»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95922/
Ніколаєнко Наталія Григорівна	Комітет мікрорайону «Лісовий - 4»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95590/

Носова Наталія Володимирівна	Комітет мікрорайону у Дарницькому районі на Привокзальній	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95826/
Родіонов Сергій Іванович	Комітет мікрорайону у Шевченківському районі «Вулиця Марка Безручка, 29».	https://vechirniy.kyiv.ua/news/95872/
Савранська Валентина	Комітет мікрорайону «Парковий»	https://vechirniy.kyiv.ua/news/97482/

ДОДАТОК 2. ГАЙД ДЛЯ УЧАСНИКІВ ФОКУС-ГРУП («ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОСН МІСТА КИЄВА»)

1 БЛОК: ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Самоорганізація населення як інструмент владного впливу на розв'язання проблемних питань місцевого значення є ефективним?
2. Як Ви в цілому оцінюєте діяльність мережі ОСН міста Києва як складового (базового) елементу системи місцевого самоврядування?
3. Які 2-3 успішні практики (досягнення: проведені заходи, реалізовані проекти, ініціативи жителів території) комітету, який Ви очолюєте, можете назвати?
4. В умовах відсутності в м. Києві районних рад ОСН справляються з функцією комунікатора між громадою та владою?
5. Які основні 3 чинники на заваді успішної діяльності ОСН?
6. Чи можете Ви назвати взаємодію ОСН з органами державної виконавчої влади на районному рівні достатньою для ефективного виконання повноважень у напрямку задоволення запитів жителів?

7. Чи співпрацює комітет з депутатами Київської міської ради?
8. Як Ви вважаєте, ОСН має слугувати допоміжним органом в діяльності депутата Київської міської ради чи діяти незалежно від політичного впливу конкретних персоналій депутатського корпусу, адже мета діяльності єдина – покращення комфорту проживання в місті?
9. Ініціатива щодо розв'язання проблемного питання місцевого значення має належати жителям, ОСН, депутатам КМР чи органам місцевого самоврядування та державної виконавчої влади?
10. Увага міської влади до потреб і побажань та ресурсного забезпечення (приміщення, оргтехніка, покращення професійної комунікації) ОСН значуща на сьогодні?

II БЛОК: ПИТАННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТАНУ ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ

1. Яка проблема є найвагомішою для Вас при організації діяльності комітету?
2. Для ефективної організації діяльності комітету визначальним є що:
 - згуртованість громади,
 - наявність активу мешканців у будинках,
 - лідерські якості керівника комітету,
 - наявність професійного досвіду управлінської діяльності у працівників,
 - високі комунікативні здібності керівника та активу ОСН,
 - використання в роботі соціальних мереж та сучасних засобів комунікації чи ще щось?
3. Чи погоджуєтесь Ви з тезою, що для організації успішної команди однодумців в самоорганізації необхідно бути:
 - об'єднаними спільною метою,
 - орієнтованими на результат роботи, а не на процес діяльності,
 - переконаним альтруїстом.
4. Наскільки важливі традиційність, правонаступництво та поєднання зусиль і можливостей представників різних поколінь і професій в самоорганізації населення?
5. Які інструменти залучення фінансових ресурсів для виконання повноважень пріоритетні для ОСН:
 - кошти місцевого бюджету у вигляді фінансової підтримки, понад 80% якої становить заробітна плата,
 - внески жителів,
 - спонсорські та партнерські кошти,
 - фінансове утримання за рахунок коштів місцевого бюджету, в тому числі, на виконання повноважень?

6. Чи має ОСН досвід результативного використання внутрішнього ресурсу шляхом плідної роботи з «прихованим» потенціалом жителів мікроромлади?
7. Для визначення потреб жителів та формування стратегії і тактики реагування на їх запити чи складає ОСН портрет громади?
8. Які з 14 власних повноважень, визначених Законом України «Про органи самоорганізації населення», для комітету є пріоритетними?
9. На Вашу думку, повноцінному виконанню власних повноважень заважає відсутність детального механізму їх реалізації?
10. Що заважає виконанню повною мірою повноважень ОСН щодо контролю за якістю послуг у сфері ЖКГ, зокрема щодо контролю за якістю проведених ремонтів, адже механізм нормативно закріплений рішенням КМР від 14.11.2014 № 372/372, проте рівень залучення ОСН не долає 30% від загальної кількості тих, хто отримує фінансову підтримку з бюджету?
11. Який з факторів детермінує неефективну діяльність ОСН:
 - інституційна неспроможність,
 - фінансова недостатність,
 - брак ресурсного забезпечення,
 - низька активність громадян,
 - забюрократизованість процесів діяльності,
 - незмінність керівництва комітетів багато років поспіль,
 - недостатність компетенцій керівника та секретаря комітету чи щось інше?
12. Чи потребує спрощення процедура обрання/переобрання персонального складу комітету та, відповідно, організації та проведення зборів (конференції) жителів за місцем проживання?
13. В умовах воєнного стану, що найбільше заважає здійснювати діяльність ОСН?
14. Чи вбачають жителі території діяльності ОСН впливовим інструментом на розв'язання нагальних проблем місцевого значення?
15. Який із засобів комунікації з жителями території Ви найчастіше використовуєте?
16. Чи бере представник ОСН участь в нарадах в РДА?
17. Яке повноваження ОСН найлегше виконувати спільно зі структурними підрозділами та службами РДА?
18. У який спосіб відбувається взаємодія з депутатським корпусом КМР?
19. Вам відомо про повноваження ОСН щодо взаємодії з правоохоронними органами та органами протипожежного нагляду? Чи реалізуєте Ви спільні заходи?
20. Участь у міському конкурсі проектів та програм розвитку місцевого самоврядування якісно вплинула на покращення комфорту проживання в мікроромладі?
21. Ваша команда має досвід участі в інших конкурсах та грантових програмах?
22. Громадський бюджет є ефективним засобом покращення умов життя на території, що консолідує громаду явищем?

- 23.** Маєте власну ідею та досвід залучення додаткових коштів на виконання власних повноважень ОСН?
- 24.** На поміч ОСН найкраще слугує:
- активний житель,
 - громадська організація-партнер,
 - депутат КМР,
 - суб'єкт господарювання – спонсор заходів?
- 25.** Причиною неефективності діяльності ОСН може бути відсутність додаткових повноважень, делегованих КМР?
- 26.** Яке із додаткових повноважень ваш комітет спроможний виконувати?
- 27.** Волонтерська діяльність в умовах воєнного стану стимулювала виконанню комітетом інших власних повноважень?
- 28.** Яка норма чи положення нормативно-правового забезпечення діяльності ОСН найбільше ускладнює організацію роботи ОСН та виконанню повноважень?
- 29.** Чи здійснює комітет моніторинг виконання повноважень (реагування на запити жителів території) і у який спосіб?
- 30.** ОСН дотримується принципу публічності в діяльності? Чи висвітлюється діяльність в соціальних мережах? Достатній рівень охоплення з огляду на кількість жителів території ОСН?

III БЛОК: ПЕРСПЕКТИВНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

- 1.** Високий рівень самоорганізації є характерною рисою українців, яка в різні часи формалізувалася і мала інституційне вираження. Чи не є ОСН як інституція пережитком радянської спадщини тотального управління населення, яка у майбутньому зникне як явище, адже соціальна (неформальна) кооперація на сьогодні є визначальною по впливовості на суспільні настрої, процеси та трансформації?
- 2.** Перспектива діяльності ОСН залежить від фінансової підтримки міською владою?
- 3.** Можливо міська влада зайве витрачає фінансові та трудові ресурси на підтримку ОСН, оскільки рівень впливу таких органів на покращення комфорту в Київській міській громаді мінімальний?
- 4.** Як Ви оцінюєте доцільність впровадження проектного підходу до надання фінансової підтримки ОСН з міського бюджету?
- 5.** Чи не є доцільним посилення ролі цифрових інструментів для задоволення владою потреб жителів міста безпосередньо органами місцевого самоврядування на протипагу бюрократизованій і кволій діяльності ОСН?
- 6.** Удосконалення діяльності ОСН можливе шляхом наділення таких органів:

- Ⓒ додатковими (делегованими КМР) повноваженнями;
- Ⓒ господарюючими функціями (зміна законодавства) і перетворення їх одночасно на обслуговуючі організації;
- Ⓒ статусом органів самоорганізації населення (зміна законодавства) з відповідним забезпеченням діяльності за визначеними законодавством напрямками.

7. Чи не вважаєте Ви, що місто Київ доцільно розмежувати на оптимальну мережу кварталів, враховуючи історико-культурологічну та соціально-економічну специфіку, і сформувати квартальну систему ОСН як базову, в системі якої б діяли самостійно будинкові комітети? Модель: «квартальний комітет-будинковий комітет», оскільки мікрорайонні комітети недостатньо ефективні через велику кількість населення, вуличні – переважно не відрізняються від великих будинкових, а створити районний комітет є практично нереальною справою.

8. Як Ви ставитеся до ідеї обрання керівника комітету на місцевих виборах, а персонального складу комітету на зборах (конференції) жителів?

9. Як має виглядати механізм владно-громадської взаємодії аби рішення ОСН стали обов'язковими на території їх діяльності та враховувалися б органами державної виконавчої влади на районному рівні?

10. Які додаткові повноваження (можливо соціально-побутової сфери) ОСН спроможні виконувати:

- Ⓒ забезпечені відповідними ресурсами для їх виконання;
- Ⓒ без фінансової підтримки з міського бюджету?

11. Електронне голосування, голосування за допомогою опитувальників в соціальних мережах для прийняття рішень з питань діяльності ОСН членами комітету/жителями території може бути альтернативою практиці проведення засідань комітету?

12. Зміцнити імідж ОСН як представницького органу системи місцевого самоврядування столиці, що могло б підвищити делегування ОСН повноважень КМР у сфері благоустрою, розвитку фізичної культури та спорту і соціального захисту населення?

13. При нагоді задати одне єдине питання КМГ, що б Ви запитали аби зробити життя мешканців будинків на території діяльності ОСН кращим?

ДОДАТОК 3.

АНКЕТА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОТОЧНОГО РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСН МІСТА КИЄВА (ОПИТУВАННЯ ЖИТЕЛІВ МІСТА)

1. Вкажіть Вашу стать.
2. Вкажіть Ваш вік.
3. Ви офіційно зареєстровані в Києві? (так/ні/ВПО)
4. Чи знаєте Ви, що таке ОСН? (так/ні)
5. Чи сприймаєте Ви ОСН як інструмент впливу на розвиток вашого району? (так/ні)
6. Чи відомо Вам, які конкретні проекти або ініціативи були реалізовані за участю ОСН у вашому районі? (так/ні)
7. Чи вважаєте Ви, що ОСН має достатньо повноважень для розв'язання питань, що стосуються вашої місцевості? (так/ні)
8. Як Ви гадаєте, чи існує потреба в посиленні підтримки та розвитку ОСН зі сторони міської влади? (так/ні/важко сказати)
9. Чи бажаєте Ви отримати підтримку або навчання від міської влади для створення або розвитку ОСН у вашому районі? (так/ні)
10. Чи Ваш будинок (його мешканці) входять до складу ОСН? (так/ні/не відомо)
11. Що обумовлює соціальну напруженість у Вашому районі, які найбільш актуальні проблеми? (своя відповідь)
12. Що, на Вашу думку, заважає більш активній залученості мешканців Києва до роботи ОСН? (своя відповідь)

ДОДАТОК 4.

АНКЕТА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОТОЧНОГО РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСН МІСТА КИЄВА (ДЛЯ ОНЛАЙН ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ОСН)

1. Вкажіть Ваше прізвище, ім'я та по батькові.
2. Вкажіть електронну адресу.
3. Дата створення ОСН
4. Скільки будинків (якщо багатопверхівки) або вулиць (якщо приватний сектор) включає Ваш ОСН?
5. Яка фактична кількість активно залучених жителів?
6. Чи формуєте Ви щорічну стратегію розвитку Вашого ОСН?
7. Як часто відбуваються зустрічі Вашого колективного керівного органу (правління або активу)?
8. Як ви залучаєте жителів до діяльності ОСН?
9. Чи долучаються ВПО до участі у діяльності ОСН?
10. Чи є у Вашому ОСН механізми залучення молоді до участі в діяльності?
11. Чи долучаються волонтери до діяльності Вашої організації, і які завдання вони виконують?
12. Чи здійснює ваш ОСН співпрацю з іншими організаціями чи громадськими ініціативами на місцевому рівні?
13. Що на Вашу думку заважає більш активній залученості мешканців Києва до роботи ОСН?
14. В якій сфері ваш ОСН реалізував успішні проекти у 2023 році? (наведіть приклади успішних практик 2023 року)
15. Які механізми звітності перед громадськістю використовуються в вашій організації?
16. Які інструменти використовуються у Вашому ОСН для постійної комунікації з жителями?
17. Яким чином Ваша організація висвітлює свої заходи та соціально-важливі проекти (промоція, зовнішня комунікація)?
18. Чи проводяться у вашій організації тренінги або семінари для підвищення кваліфікації активних жителів?
19. Які тренінги були б корисні для вашої організації?

20. Чи зверталися Ви за грантами або фінансовою підтримкою міжнародних донорів для реалізації Вашої діяльності, і які результати ви досягли?
21. Які форми взаємодії між Вашою організацією та місцевими органами влади?
22. Які приклади співпраці Вашого ОСН з місцевими органами влади та виконавчими органами для досягнення спільних цілей ви можете назвати?
23. Які проблеми ви намагалися вирішити Вашим зверненням до органів влади?
24. Проблеми, з якими ви зверталися, були вирішені?
25. Чи є захисні споруди (укриття) у територіальній зоні роботи Вашого ОСН?
26. Як ви оцінюєте стан та доступність таких приміщень?
27. Чи брали участь активісти ОСН в облаштуванні укриттів у територіальній зоні Вашої діяльності?
28. Чи вважаєте ви, що ОСН мають достатні ресурси (людські, фінансові, технічні) для виконання своїх обов'язків?
29. Чи вважаєте Ви, що ваш ОСН має достатньо повноважень для розв'язання питань, що стосуються вашої місцевості?
30. Які повноваження, на Вашу думку, було б доцільним покласти на ОСН додатково?